

Parasport Värmland

50 år

Jubileums text
1970–2020

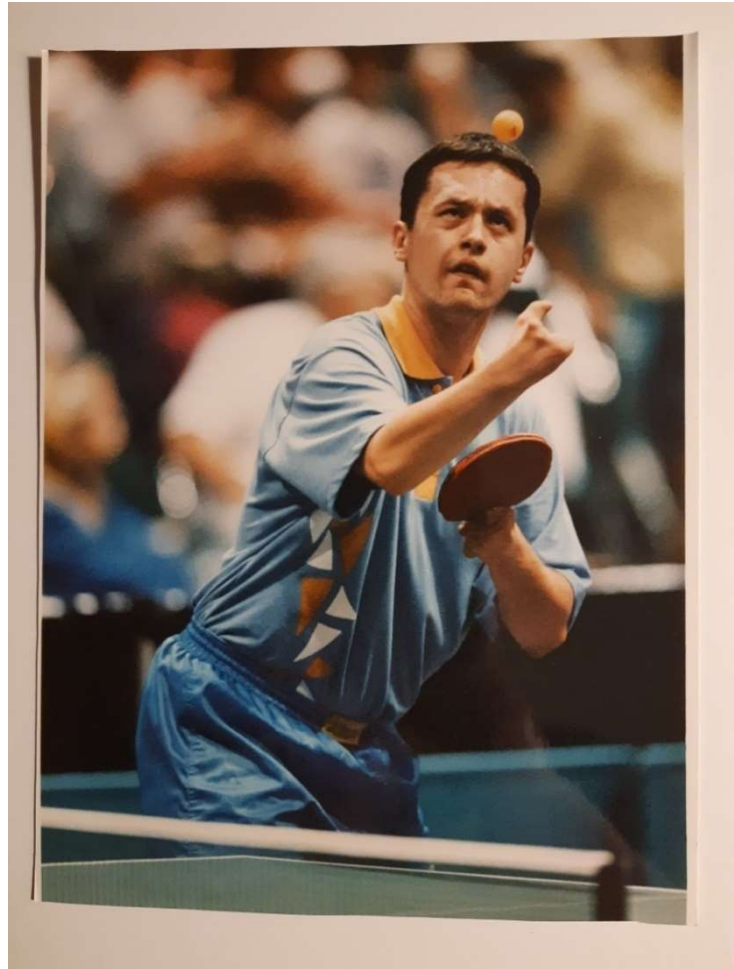


PARASPORT

/VÄRMLAND

Parasport Värmland 50 år 1970–2020

Historisk återblick



PARASPORT

/VÄRMLAND

Innehåll

Parasport Värmland 50 år 1970–2020	2
Historisk återblick	2
Inledning	5
Ordförande under parasport Värmlands 50 år	6
.....	6
1970–1990 Del ett, Parasport Värmlands historia.....	7
Så startar Parasport Värmland, före detta Värmlands Handikappidrottsförbund.....	7
MariAnne Jillskog:	7
Händelser under de första 20 åren	9
Elitmotionären Eskil 58 år med OS i sikte.....	11
Värmländsk delegation presenterar längdskidåkning.....	16
KG-Jofjell Veteranen från Kil.....	18
Kurt ”Jubal” Lundqvist.....	19
Gunnar Johansson tidigare ordförande.....	20
SHIF:s första ungdomsledarkonferens	21
– Hur locka ungdomar?	21
Särskole DM KPS.....	22
1990–2000 Del två, Parasport Värmlands historia	23
Bänkpress	23
Kari Kuusela	23
Rullstolsbasket i Kil	24
Rullstolsdans startar och hamnar i Kil	25
Birgitta Sandström.....	25
-----	26
”Huggarn” gör entré.....	26
Racerrullstolsåkare	27
1994–95 var ett stort och viktigt år.....	28
Prickskyttarna under 1990-talet.....	28
Action Jubal	28
Värmlandsåsen	28
Parasport Värmlands första kvinnliga ordförande, Lena Käld Palmer	29
Karlstadsklubben IK Örnen	29
Bollmästaren Tomas Larsson.....	30
Femkamp	30
Guldmedaljören David.....	31

Goalball.....	31
Kärlkockey.....	32
Ryttarinnan.....	32
IF Göta	32
Blixtens ledare	32
Arvika föreningen	32
VM i Sunne	33
Kristinehamns föreningen	33
Projekt och tävlingar under 1990-2000.....	33
2000–2020 Del tre, Parasport Värmlands historia	35
År 2000 och framåt.....	35
Anders Jansson	37
INAS VM Värmland	37
Anders Olsson ”Järnmannen” från Hagfors.....	37
Nya generationen	39
Sabina Johansson	40
Anna Beck.....	40
Svenska ungdomsspelen på Sannerudsvallen i Kil	41
Värmlands Handikappidrottsförbund blir Parasport Värmland	42
Inkluderingsresan	42
Fler idrotter finns inkluderat för personer med funktionsnedsättningar	43
Prova på dagen Parasport Värmland.....	43
Riktade projekt och aktiviteter.....	44
Paralympiska mästarna från Värmland	45
Källor:.....	46
Författarna:	46
Till sist	46

Inledning

Här följer en historisk text gällande Parasport Värmland. Det blir ett axplock och vi hoppas kunna visa på bredden och att vi inte missat de största händelserna. I källorna efter texterna som är indelade i tre block 1970–1990 och 1900–2000 samt 2000–2020.

Vi har haft kontakt med föreningar, med eldsjälar, aktiva, anhöriga. Vi har letat uppgifter på arkiv, i tidskrifter mm Vi har sänt ut förfrågningar om hjälp till denna skrift. Vi har använt vår välbesökta Facebook sida som för eftersökande av historik. Är det någon som ändå upplever att vi missat något är vi ledsna för det och tar gärna med nya uppgifter som bilaga till denna skrift.

Du kommer lägga märke till att det är olika författare till de olika blocken, för vi skriver och uttrycker oss förmodligen lite olika även om vi har hjälpt varandra med texter. Skriften handlar om aktiva, om ledare och förtroendevalda. Om speciella händelser och om speciella arrangemang, projekt och profiler.

Jag som ordförande för Parasport Värmland är mäktigt stolt att få presentera denna skrift och kan konstatera att vi haft och vi har många giganter inom värmäländsk parasport. Vi har haft och vi har en bredd i vår idrott. Tydligt kan man se att idrotten för personer med synnedsättningar minskat på senare år. Detta kommer vi detta jubileumsår att arbeta med genom att söka ett projekt tillsammans med Parasport Örebro för målgruppen.

Vi är också inne i det stora inkluderingsarbetet som beslutats om på förbundsmötet för Parasport Sverige. Det innebär att idrotterna ska tas över av respektive idrottsförbund. Tex har bordtennisen hamnat under Svenska Bordtennis Förbundet, simningen under Svenska simförbundet och fler idrotter står i startgroparna att lämnas över. Vissa idrotter så som bowlingen har redan lämnat parasport förbundet långt tidigare och 1994 lämnade

rullstolsbasketen och blev en del av Svenska Basketboll Förbundet. Vissa idrotter har ingen tydlig hemvist så detta arbete kommer få ta tid. Förändringen ska leda till något bättre för utövarna och våra målgrupper.

Under dessa år har vi också bytt namn till Parasport från handikappidrott, något jag är glad över. Jag förlikade mig aldrig med handikappidrott men parasport som står för den parallella idrotten tycker jag är riktigt bra. Jag var med i den grupp som centralt arbetade med namnbytet och då namnet också fungerar internationellt kändes det som en självklarhet att anamma.

Jag vill tacka gruppen som arbetat med 50 års jubileumstexten. Främst Håkan Halstensson som var den som introducerade parasport för mig och för många andra då vi varit nyskadade och haft rehabilitering på Fryk-Center.

Håkan har också varit engagerad inom parasporten på många sätt både som förtroendevald och som ledare. Hans breda idrottsintresse och hans fina människosyn där vi alla är lika värda har alltid avspeglat sig i Håkan. Håkans stora intresse för idrottshistoria och stora kontaktnät har varit oerhört tacksamt i detta arbete.

Annelie Jernstedt som var en fantastiskt driftig idrottskonsulent under flera år och än idag lever verksamheter som hon startat upp så som Solsta Spelen. Annelies förmåga att engagera många gjorde det möjligt att kunna driva flertalet projekt och verksamheter samtidigt. Jag känner ingen annan människa som är så bra på att engagera andra med olika förmågor att vilja vara en del i olika projekt. Under Annelies tid hade förbundet en mängd olika ledare som var med och förde parasporten framåt.

Hon var också duktig på att lämna över ett projekt till att bli en kontinuerlig föreningsverksamhet. Annelie var den som

började verka mer för att personer med intellektuella funktionsnedsättningar skulle få mera möjlighet till en aktiv fritid.

Jan Thorin som med sin egen synnedsättning och idrottsintresse kom in som en fräsch fläkt som kanslist i förbundet. En kanslist som gillat att vara med även i verksamheten och som har ett minne jag sällan tidigare mött. Aldrig förr har förbundet synts så mycket som med Jannes fina filmer i sociala medier. Det är Jannes förtjänst att Parasport Värmlands Facebookgrupp är en av landets största inom parasport. Hans avslappnade sätt att intervjua personer är en stor tillgång.

Gunnar Grahn, är vår kassör sedan många år. Kom in i förbundet som redovisningskonsult, såg själv att ekonomin inte fanns för att bära

hans tjänst, så han säger – det blir billigare om ni väljer in mig som kassör. Gunnars styrka har varit tävlingsarrangemang utöver allt med siffror men idag har han tänjt på gränserna och är med i mångt mycket mera. Gunnar är en person som lever som han lär när det kommer till hälsa. Ofta väljer han cykeln eller löparskorna före bilen. Gunnar brinner för att alla ska ges rätten till ett hälsosammare liv, i rörelse. Han startade en löparklubb i år 2020 som han valde att vara en del av parasport Värmland.

Stort tack till Er fyra som tillsammans med mig har författat denna text och planerat vårt 50 års jubileum.

Lena Käld Palmer, ordförande

Ordförande under parasport Värmlands 50 år

1970–1974	KG Rysjö	1999–2000	Jan Hultbäck
1974–1982	Gunnar Johansson	2000–2002	Anders Viksten (avgick efter under andra året)
1982–85(86)	James Falkman	2002–2011	Lena Käld
1985-(86) -91	Alvar Widén	2011–2012	Göran Engström
1991–1999	Jan Bergman	2012–2020	Lena Käld Palmer

1970–1990 Del ett, Parasport Värmlands historia

I mitt uppdrag att för jubileet beskriva förbundets första 20 år så vill jag redan här och nu be läsarna om ursäkt att min sammanställning av åren inte alls är till fyllest. Vad jag förstått i de kontakter jag haft var detta en kreativ och framåt tidsperiod i förbundet. I min redovisning kommer jag att kretsa kring erfarenheter som Idékläckaren till bildandet av VHIF MariAnne Jillskog och Hans Erik Larsson delgivit mig, IK Örnens 30 årsskrift, parasporthistorikern Kerstin Wiksén m.fl samt egna erfarenheter som jag erfor i egenskap av handikappidrottsansvarig på Fryk-Center under andra delen av redovisningsperioden. / Håkan Halstensson

Så startar Parasport Värmland, före detta Värmlands Handikappidrottsförbund

MariAnne Jillskog:



MariAnne Jillskog

Vem var då **MariAnne Jillskog** som på den tiden hade efternamnet Fageräng? Hon föddes i Långemåla socken i Kalmar län 1929. Under en polioepidemi i början av 50-talet blev hon drabbad och det gav henne bestående rörelsehinder. Hon flyttade till Lindesberg, men blev värmlänning 1963 då hon kom till Karlstad. Hon jobbade då på Nya Wermlands-Tidningen som telefonist. Oregelbundna arbetstider gjorde att hon sökte och fick ett nytt jobb på K-Konsult. Efter några år där blev hon erbjuden en tjänst på HCK, Handikapporganisationens Centralkommitté. Där blev hon kvar till sin pensionering. MariAnne såg många poliodrabbade och andra yngre handikappade, som var alltför

stillasittande och oengagerade. Vi inom DHR måste få igång någon aktivitet för dessa tyckte MariAnne och tog själv ansvar som ledare.

Hon tog kontakt med **Kjell-Åke Andersson** på Karlstads kommun och en lokal ordnades. Flera engagerades, såväl handikappade som icke handikappade i DHR Karlstads idrottssektion.

En instruktör, **Arne Nordström**, kallades in och verksamheten var igång. Samlingslokalen var Kvarnbergsskolans gymnastiksal och den blev så småningom för liten. Då kom ett erbjudande om att hyra Ilandaskolans gymnastiksal i Skåre, berättar MariAnne. Där blev vi kvar tills föreningen lades ner. En speciell klubb för handikappidrotten borde finnas. På nybildade Svenska Handikappidrottsförbundet fanns en instruktör, **Alf Nygren**. Han bistod MariAnne med all hjälp och på hennes initiativ bildades IK Örnen 1969. **Karl Lidbäck**, **Gully Rosenberg** var även de med och bildade IK Örnen. Formellt blev klubben stiftad den 1 januari, 1970.

Detta var dock inte nog för kreativa MariAnne. Inspirerad av Svenska Handikappidrottsförbundet, SHIF:s Alf Nygren, tog hon kontakt med olika handikapporganisationer i distriktet och kallade till ett möte. Det mötet ägde rum i Kristinehamn den 30 september 1970. Hon blev den som öppnade mötet och till ordförande valdes **Tage Andersson**, Kristinehamn.

Närvarande där var:

Blindföreningens representanter Malte Andersson och Valter Östlund från Kristinehamn

Karlskoga/Degerfors DHR-avdelnings representant Gösta Eriksson, Karlskoga Allergiföreningen i Kristinehamn Carl Hiller, Kristinehamn

Karlstads DHR avdelningens idrottssektion K G Rysjö, Arne Nordström och MariAnne Fageräng, Karlstad

Kristinehamns DHR Folke Andersson och Tage Andersson

Karlstads lokalavdelning av RTP MariAnne Fageräng, Karlstad

Värmlands Idrottsförbunds konsulent Lars Gustavsson, Karlstad och sekreterare Holger Karlstenius, Karlskoga

En livlig diskussion uppstod om ett SDF verkligen kunde bli till nytta för handikappidrotten. **Malte Anderson** uttryckte en viss skepsis mot specialdistriktsförbund, då han inte trodde att ett sådant förbund kunde tillvarata de synskadades intressen. Historien visar att det blir många synskadade som vinner medaljer i olika grenar. Av den fortsatta diskussionen framgick det att ett SDF var det enda organ som kunde tillvarata de olika gruppernas intressen. Representanterna för Värmlands Idrottsförbund fick svara på många frågor angående de ekonomiska utsikterna för ett specialdistriktsförbund.

Slutligen enades man om att bilda ett specialdistriktsförbund och så kunde ordförande Tage Andersson klubba ett beslut och Värmlands Handikappidrottsförbund, VHIF, var bildat.

En interimsstyrelse tillsattes med följande sammansättning:

K G Rysjö, Folke Andersson, Gösta Eriksson, Walter Östlund och MariAnne Fageräng.

Styrelsen konstituerades på följande sätt:

*K G Rysjö, Karlstad, ordförande
MariAnne Fageräng, Karlstad, sekreterare
Folke Andersson, Kristinehamn,
kassaförvaltare*

Carl Hiller Kristinehamn, Revisor

Värmlands Idrottsförbund tillsätter den andre revisorn

Första årsmötet hölls i Karlskoga den 17 oktober 1970 och där fastställdes VHIFs målsättning:

Mötet enades om att man i första hand bör arbeta för att göra idrotten, med tonvikt på motion, tillgänglig för så många som möjligt. En stor uppgift blir därför att kunna informera om vår verksamhet och skapa kontakter med föreningar, kommuner och enskilda ute i distriktet. Dessutom skall givetvis tävlingsverksamhet bedrivas.

MariAnne har haft olika roller inom handikappidrotten och redan i augusti 1971 satt hon som speaker på Tingvalla idrottsarena, då Värmlands Handikappidrottsförbund tillsammans med IK Örnen arrangerade SM i Boccia. Snacka om snabba ryck! "Fixade vi detta så var vallen bruten" och det gjorde de.

Drygt 10 år senare var IK Örnen och VHIF arrangörer för ett nytt Boccia SM. Denna gång på Ilandaanläggningen i Skåre med MariAnne och Sigurd, hennes man som hon gift sig med och fått efternamnet Jillskog, som spindlar i nätet. Den söndagen går till historien genom det intensiva åskväder som bröt ut på förmiddagen. Tävlingen kunde dock fullföljas.

Framgångsrika värmlänningar som MariAnne gärna framhåller är: *Mats Edén, Lars-Erik Piippo, Tomas Larsson, Tony Harborn, Maria Hanson Böe, Anders Olsson, Kåre Liljedahl och Kent Engström*. Samarbete med ledare som givit MariAnne styrka och entusiasm är: *K G Rysjö, Alvar Widén, James Falkman, Gunnar Johansson, Hans-Erik Larsson och framför allt, Arne Nordström*.

Arnes fantastiska engagemang för handikappidrotten har varit till stort gagn för den värmländska rörelsen. Där kan man tala om eldsjäl.

Händelser under de första 20 åren

Den 13 september 1975, fem år efter bildandet, tog VHIF ansvaret för 1976 års SM i friidrott, som genomfördes på Nobelstadion i Karlskoga. Andra nationella uppdrag som VHIF tog ansvar för var bl a.

1971	SM Boccia i Karlstad
1973	SM i Boccia på Tingvalla
1978	RM i elektroskytte i Karlstad
1979	SM Skidor längd i Torsby,
1981	Nordiska Mästerskap Skidor längd i
1982	SM Boccia i Karlstad
1983	startar Action Jubal Open
1984	HCP SM i Bowling i Karlstad
1985	SM för lag i Curling
1987	SM Boccia i Karlstad 1987
1987	SM i Bordtennis i Karlstad, Thomas Larsson vann guld
1989	SM i Bänkpress i Karlstad



NM i Torsby 1981

Ospecificerade uppgifter om SM Luftvapen i Karlstad 1980-talet och SM i boccia i Sunne, någon gång under 1980-talet. Säkert har vi missat något uppdrag men redovisningen har ej varit till fyllest för att göra en exakt uppföljning.



Gunnar Johansson ordf under 8 år

Under förbundets 20 första år genomfördes ovanstående tävlingar därtill all övrig verksamhet som förekom visat på en kreativ verksamhet. Mycket tillskrivs konsulenten Arne Nordström, en arbetsmyra - "doer" av övernaturliga mått. Inget var för honom främmande. Helst verkade han på fältet och han såg till att införskaffa en släpkärra med kapell och med denna full av utrustning åkte han Värmland runt och propagerade för verksamheten inom Värmlands Handikappidrottsförbund. På lediga stunder tog han vara på sin egen hälsa och han älskade skidåkning. Via kontakten med "upppfinnar-Jocke" **Knut Sandberg**, ordföranden i MIK Varnan etablerades ett

fantastiskt samarbete kring bland annat elektronluftgevärsskytte för blinda, synsvaga och även rörelsehindrade. Vidareutvecklingen där resulterade i att ett brett tävlingsprogram erbjöds skadegrupperna. Även skidskytte kom med i tävlingsprogrammet. Om nu Arne verkade till stor del på markplanet så hade han stor tillgång av de förbundsordföranden som verkade då. Första tiden just MariAnne Jillskog, **Gunnar Johansson**, **James Falkman** och **Alvar Widén** alla med sinne för att få verksamheten att "rulla på" och hålla förbundet och föreningarna i distriktet igång.

Arrangemang och framsteg resultatmässigt som skedde under denna tidsperiod och som jag på något sätt kom i kontakt med var; 1979 SM på skidor i Torsby där **Olle Sundin** deltog. Det var hans första kontakt med handikappidrotten trots att han blev underbensamputerad i en olycka i slutet av 30-talet. Arrangemanget "smittade" Olle och han fortsatte som aktiv men även som ny ordförande i SHIF:s skidkommitté. Olle deltog som aktiv i OS i Norge 1980, NM 1981 under internationella handikappåret och vid tävlingarna på skidor som genomfördes i Torsby och VM 1982 i Schweiz.

som internationella uppgifter. Bl.a. som tävlingsledare vid VM i skidor i Sälen 1986 ett VM som nog kommer att överträffa alla vinterarrangemang med svensk synvinkel. 9 guld, 4 silver och 2 brons. Om inte Olle fick någon pallplats i skidor så hade han ändå ett guld som handikappad junior då han för sin Medelpadklubb tog hem SM-guld i kanot.

Något år under Olles ordförandeskap var jag själv sekreterare i Skidkommittén för att ta över ordförandeskapet efter Olle fram till 1989. Under mitt ordförandeskap var **Lasse Pettersson**, Ekshärad sekreterare i kommittén

Elvy Eek Fd, Jönsson deltog vid internationella tävlingar och även OS, VM, EM, NM. Hon blev Världsmästare i skidskytte i VM i Sälen 1989.



1984 Elvy Jönsson Östersund Foto Claus Kempe

Elvy Jönsson Eek "storsan" (flicka på jämtländska) föddes i Strömsund 1958 och kom tidigt in i handikappsåkning.

Via SRFs mycket aktiva Jämtlandsavdelning, som varje år ordnade skidveckor för synskadade, blev hon fäst vid skidsporten. Hon kom med på SM-tävlingar och ganska omgående togs hon upp i träningsgruppen hos SHIF:s skidkommitte. Hon deltog varje år i de internationella mästerskapen och medalj-skörden blev större och större för varje år.

Kulmen var för Elvy 1986 då hon i Sälen tog VM-guld i skidskytte. Guldmedaljer finns även från EM och NM tävlingar men tyvärr saknas OS medaljer från Innsbruck 1984 och 1988.

Då Stjerneskolans i Torsby 1987 startade upp en linje för handikappsåkning så blev Elvy värmlänning. Studerade och tränade skidor och skidskytte under 3 år.

1989 deltog dessa elever i handikappsåkningens första World Cup som gick i Canada. Ett minne för livet där hon tillsammans med Bertil Tegelund, Torbjörn Ek med ledsagare skördade än flera framgångar.

I Torsby träffade hon sin blivande make Rolf. Efter studierna flyttade hon till Borgvik och giftermål med sin Rolf. Har idag två utflugna döttrar och jobbar som administratör på ABF i Säffle. Skidsåkning är numera mycket sparsamt.

Det var lätt att rekrytera ledsagare till längdskidsåkning. Efter såväl SM som NM i Torsby blev det ett intressant uppdrag för många skidsåkare.

Via Fryk-Centers verksamhet fick jag tillfället att följa två gäster från de absolut första stapplande simtagen och stavtagen till olympisk guld!

Förutom Ekshäringarna **Kåre Liljedahl** i simning 1980 i Arnhem Holland och **Per-Erik Larsson** skidskytte i Seefeldt, Österrike 1988. 1980 fanns en annan värmländsk guldmedaljör **Petter Fielding** från Edsvalla som tävlade i simning för synsvaga. En stor dag, midsommarafton 1980 i Arnhem som innebar två OS-guld till Värmland.

En tredje Fryk-Centergäst blev Anders Olsson och hans OS-guld är väl kända från åren 2004 och 2008. Ytterligare ett Värmländskt OS-guld fick jag uppleva då jag som pressansvarig för HIF vid OS i Lillehammer 1994 fick vara med om att se David Sundström vinna i störtlopp för blinda vinna.

Elitmotionären Eskil 58 år med OS i sikte.

Eskil Höglund blev uttagen att delta i Paralympic 1988. Han hade en ögonsjukdom och nu hamnat i blindklassen. Som synsvag



Eskil Höglund

hade han deltagit i diverse motionsaktiviteter i skidor och friidrott. Men inte lyckats så väl i kvalificeringen till landslagsuppdrag.

Sommarvistelsen ute på Skutberget där Eskil hade sin husvagn hela sommaren var hans träningseldorado. Som blind kom Eskil

att vara den som uppfyllde möjligheterna för Sverige att i OS 1988 ställa upp med ett stafettlag i skidor. På plats så tävlade han även individuellt.

Han kom tillbaka från Innsbruck med en silvermedalj i stafett och två åttonde placeringar individuellt. Dessa resultat gav Eskil ytterligare framgångar. De tio bästa i klassen blinda i Innsbruck blev uttagna att få åka till Calgary OS samma år och där delta i ett uppvisningslopp inför alla där närvarande OS-hövdingar. Eskil tillsammans med Guldmedaljören Åke

Pettersson från Hedesunda blev Sveriges representanter. Resultaten från tävlingen i Calgary blev en niondeplats för Eskil medan Åke tog silvermedaljen. Därutöver en stor upplevelse att få uppleva ett OS så tätt inpå. Allt från OS-invingningen till tävlingar på skidstadion och mycket, mycket mera av happenings.

Som motionär är Eskil en av de få som genomfört samtliga Göta-joggar, Eskil var född 1929 och dog 2014.



Kent Engström och Petter Fielding 1983

Kent Engström född 1945 var duktig skidåkare i Skogarnas skidklubb hemma i Västvärmland. Kom via giftermål till Deje där han jobbade som sågverksarbetare. Olyckan var framme och Kent blev underbensamputerad. I sin rehabilitering kom han till Fryk-Center och fick där möjlighet att prova på flera handikappidrotter. Skidor som Kent sysslat med från barnsben blev även efter skadan hans idrott. Han kom med på diverse läger och kom med i landslaget och kom på så vis till NM, EM, VM och OS. Och hemma i Deje har han medaljer av alla valörer.

Även Kent fick tillfälle att studera på Stjerneskolans skidgymnasium och samtidigt tillhöra den så framgångsrika

”Medaljfabriken” som skolan i idrottskretsar kallas. Utbildningen där gällde fastighetsskötsel och det gav Kent jobb först på Fryk-Center och därefter till Skidklubbens anläggning i Deje.

Kåre Liljedahl, född 1950 dog 2010, var ekshäring som skadade sig i en badolycka i Klarälven. Kåre trivdes i vattnet och att hoppa från brospannet ner i älven var vardagssyssla för Kåre. En het sommardag var han och kompisarna åter vid älven och badade. Kåre hade just varit i vattnet och låg i sanden på

åldringar blev ett faktum. Efter en lång strävan och envishet kom han upp i rullstol och en större frihet. 1978 kom han till Fryk-Center och en amerikansk student som praktiserade handikappidrott där tog sig an Kåre. Han hade då starka minnen från sin akuta tid då han fick kallsup på kallsup och han sa själv att fobin för vatten var stark.

Med kvinnlig list, envishet och erfarenhet från liknande fall i sin utbildning lyckades studenten övertyga Kåre om att han åter skulle kunna simma. Hon lyckades, Kåre lyckades och vid ett läger med Rekryteringsgruppen satte han svenskt rekord

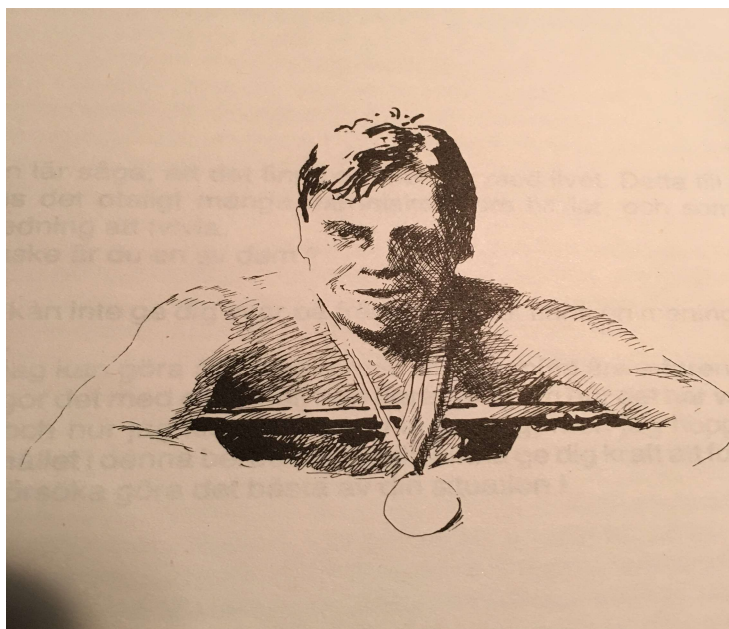


Bild på Kåre från boken tecknad av Björn Östlund

stranden. Ungdomsgänget kom hastigt på att nu åker vi upp till centrum. Kåre hoppade i vattnet för att skölja av sig sanden. Oturen var framme och stötte pannan i en sandbank och bröt nacken. Att höra Kåre ropa på hjälp från vattnet var det ingen som reagerade på. Vattendjuret Kåre. Kåre drog på sig kallsup efter kallsup och först då reagerade kompisarna. Kåre var ju Kåre, som ett vattendjur.

Kåre skriver i sin bok **”Livet rullar vidare”** hur han hamnade på sjukhus och en lång rehabilitering och långvård tillsammans med

för sin skadegrupp på 25 m frisim. Han blev kallad på flera läger och kom med till handikapp olympiaden i holländska Arnhem 1980. Han lyckades inte på 25 m fritt men dagen därpå – midsommarafton 1980 blev han guldmedaljör på 25 m rygg!

Värmlands första OS-guld. Han fortsatte att tävla på nationell nivå några år men avslutade för att börja studera på medielinjen på Stjerneskolans i Torsby där han också skrev sin bok **”Livet rullar vidare”**.

Mats Edén var Värmlands första handikapp-idrottare som visade sig i intern-nationella resultatlistor. Som 16-åring 1945 drabbades



Mats Edén medaljören
1968 i Israel

han av polio och fick förlamning i sina ben. I mitten av -60-talet läste han i tidningen **Det bästa** om handikappidrott och att det förekom i de större städerna i Sverige.

En simtävling ordnades av DHR, var framgång inte, där distansen var 200 m. Mats var en duktig simmare och gjorde många långturer i vattnet hemma i Karlstad. Distansen var i kortaste laget men Mats fixade en tredje plats bland de tävlande som hade varierande handikapp där de minsta handikapp var låghalhet. Handikappidrotten var upptäckt och de ansvariga hade upptäckt Mats!

Han kom med på fler tävlingar och läger och blev uttagen till OS i Israel 3 – 13 november 1968. Ett välordnat arrangemang med egen arena med simbassäng. En svensk trupp på 28 aktiva bestående av ett rullstols-basketlag på 8 personer, 6 bordtennis spelare, 1 tyngdlyftare, 8 bågskytter och 5 simmare varav Mats Edén var en av dessa. Där förutom ledare och funktionärer cirka 40 personer.

Mats kom hem med medaljer i simning, dock inte av ädlaste valör. Vid tävlingar i St Etienne 1970 visade han än sin framfusighet i vattnet och vann flera distanser. Medtävlande var Hans Lindström och Tore Nilsson Gävle. 1972 var det åter OS denna gång i Heidelberg i Tyskland. Där blev det 3st 9:e placeringar vilket inte var så tillfredsställande för Mats.

Tredje olympiaden för Mats var 1976 i Toronto, Canada. Då hade han bytt sport. Nu var det bågskytte som gällde och även denna gång blev det medaljer men guld uteblev.

Mats deltog i ett Idrottscafé som Värmlands Idrottshistoriska Sällskap ordnade 2005 där han lite blygsamt lämnar uppgifter om sin idrottskarriär. Kompisen och vännen James Falkman inskjuter dock i resonemanget att han i ungdomen gick under namnet "Tarzan" på grund av sin framfart i vattnet och atletiska framtoning.

1975 fick han stipendium från Idrottordern Värmland. Parasporthistorikern Kerstin Wiksén som är starkt engagerad i införskaffande av sportens historik bidrar med nedanstående artikel från första numret av tidningen Handikappidrott. Tävlingen som artikeln presenterar tror hon är Stoke Mandeville spelen 1973.



Mats Edén, Hans Lindström (senare GS på SHIF) och Tore Nilsson

Före detta simmaren, numera framgångsrike bågskytten Mats Edén lånades välvilligt ut till simning av slanka blonda bågledarinnan fru Edén med succé som följd. Mats förlorades för simlandslaget efter Heidelberg, där tre niondeplaceringar föranledde en besvikelse, men feltränade Mats att sälja tränings-brallorna att sola sig i. Muskelösa Mats kvalificerade sig till alla tre klass 4-finalerna i Stoke, den svåraste klassen. Bågskyttet hindrade honom att fullfölja en av finalerna, men i 50 m bröstsim blev det klar silvermedalj och med 2 sek bättre tid än i Heidelberg! Solbrallorna han lovat att behålla ett år i taget. Och det får simledningen vara tacksam för.

Klipp ur Simsport nr 7-8 1969

En unik simtävling har genomförts vid Bärstabadet i Stigtomta. Simsällskapet för Handikappade arrangerade ett distanslopp i simning för fysiskt handikappade. 17 handikappade från olika platser i landet och tre inbjudna simmare från Nyköpings Simsällskap tävlade på 800 meter i öppen sjö tvärs över Yngarens sydligaste vik. Simmarna var indelade i klasser efter graden av handikapp. 19 simmare genomförde loppet, som följdes av en bevakningsgrupp i båtar organiserad av Stigtomta Sjöscouter.



Per-Erik på prispallen som guldmedaljör. Tåa Christoph Andres, Schweiz och trea Pertti Sankilampi, Finland

- Någon liknande tävling har sannolikt inte arrangerats tidigare, så detta är världspremiär, säger tävlingsledaren Hasse Lindström. Bland deltagarna märks flera framgångsrika handikappidrottare, som vunnit medaljer i idrottsolympiaden för handikappade i Tel Aviv förra året. Totalsegrare blev Mats Edén, Karlstad, på tiden 15.27. Han startade i klass två, vars deltagare hade de svåraste skadorna. Han är polioskadad i båda benen och simmade ryggsim hela loppet.

Förra året fick han en silver- och en bronsmedalj i Tel Aviv-olympiaden. Klass 1 herrar: 1) Ingvar Agenno, Nacka, 16,18, 2) Uno Ljungberg, Kristianstad, 19,00, 3) Kalevi Mattila, Uppsala, 19,55. Klass 2 herrar: 1) Mats Edén, Karlstad, 15,27.

text om Mats är från Klipp ur Simsport nr 7-8 1969

Per-Erik Larsson född 1953 gick bort 1992 och kom från Bergsäng i Ekshärad. Hans stora intresse var skytte som gav en del lokala framgångar. Drabbad av cancer blev han lårbensamputerad och kom för rehabilitering till Fryk-Center. Handikappidrotten fascinerade Per-Erik och han blev duktig i bänkpress, rullstolen var han en mästare att framföra och själv byggde han en tävlingsstol som gav honom framskjutna placeringar i BoreJoggen, GötaJoggen, EldfestJoggen m.fl.

Skidor blev nästa test och även där visade Per-Erik framfoten. Ganska omgående var han igång och första tävlingen var Handikapp- DM i skidor i Arvika. Vinst och nu var han igång. Blev landslagsman och han liksom Kent kom att tävla i NM, EM, VM och OS. Medaljer vanns och kulmen för hans del blev OS guld i Skidskytte vid OS i Innsbruck 1988. OS Guld som ökade på medaljfabrikens skörd ty även Per-Erik var elev på skidlinjen på Stjerneskolan och utbildade sig till fastighetsskötare. Cancern återkom och Per-Erik avled 1992.

Lars-Erik Pippo född 1958 i Hällefors är synsvag och hade tidigt kontakt med skidåkning. Under 1980-talet då han jobbade på Landstinget i Värmland tog han upp skidåkningen på allvar och snart var han aktuell för landslagsuppdrag. Elektronluftgevärsskytte hade Lars-Erik sysslat med och skidskyttet lockade. Som skidskytt och skidåkare i landslaget fick han delta i NM, EM, VM och OS och hans kulmen var VM i Sälen 1986 där han blev Världsmästare och guld-medaljör i skidskytte i klassen Synsvaga.

Petter Fielding född 1963 uppväxt i Edsvalla. Blev synsvag via en allergichock då han var 7 år. Tidigt lärde han sig simma och redan som 12-åring var han kvalificerad att representera Sverige vid Handikapp-OS i Toronto. Petter som var elev på Tomtebodaskolan hade kände Karsten Inde som idrottslärare och inspiratör till hans simframgångar. Efter att ha tillhört Malsjö SS blev det Karlstads SS då han 1978

flyttade hem till Karlstad. 1980 var det så dags för OS nr 2 och denna gång i Holland och i sällskap med Värmlänningen Kåre Liljedahl. Där var det så dags för Värmlands andra OS guld och samma dag som Kåre tog det första så tog Petter det andra på midsommarafton 1980.

Petter fortsatte med sitt tävlande ytterligare några år med deltagande i NM, EM, VM men inget mer OS. För sina framgångar fick Petter 1981 blott 17 år gammal Karlstads Kommuns förtjänsttecken för sina idrottsprestationer. Idag är Petter en sann motionär med simning och kanotpaddling som han utövade mest. Yrkesmässigt är han utbildad sjukgymnast och jobbar som verksamhetschef för Team Olivia i Stockholm som består av en grupp företag som erbjuder personlig assistans, hemtjänst, omsorg, rehabilitering och ledsagning.

landslagsnivå som Nicolina Perheim och Elis Kiwi.

Mikael Aldrin från Hagfors blev nordisk ungdomsmästare i bordtennis i Island. Mikael har sedan fortsatt på motionsbasis och genomfört både stafett Vasan och Stockholmmaraton.

Tommy Bergman från Skived var en av Värmlands bästa cyklister innan han råkte ut för en olycka. Han fortsatte med idrott efter rehabilitering på Fryk-Center. Den nya idrotten blev styrkelyft och då i bänkpress. Tommy tog SM guld 1987. Han blev därefter med i landslaget och vid EM i Polen blev han 5: a.

Friddrottaren **Tony Harborn** blev 1980 dubbel silvermedaljör vid OS i Arnhem på sträckorna 80 meter och 800 meter löpning samt silvermedaljör i terräng 1000 meter vid OS i New York 1984. NM Guld på 80 meter och silver i



Fredrik Oulie och Tony Harborn

1988 tog **Kenneth Henningsson** från Kristinehamn Paralympisk bronsmedalj i Judo. Detta var i Seoul och Kenneth tävlar i klassen för synsvaga i 86 kg gruppen. Det var första gången Judo fanns med som idrott, så värmlänningen var historisk på flera sätt. Enda deltagare i Judo. Kenneth har senare varit tränare för generationens Judo-utövare på

längdhopp i Borlänge 1981. Han fick också ett antal SM och RM medaljer av varierade valörer under sin aktiva tid. Tony har också deltagit i maratonlopp och på ett EM i bordtennis. En av de största händelserna som idrotten gav möjlighet till var att skaka hand med självaste påven 1980 på OS.

Tony har varit verksam under mängder av år som kanslist på IF Göta i Karlstad. Han är expert på statistik och siffror. Under några år satt Tony också med i Parasport Värmlands förbundsstyrelse.

Kulstötterskan **Maria Hanson Bøe** som idag heter **Ryen** tävlade för personer med synnedsättning. Hon knep silverplatsen på OS i New York 1984. Maria fortsatte att vara aktiv genom att delta på statslopp i Karlstad och hon utbildade sig till sjukgymnast och arbetar som det idag. Annelie Jernstedt var marias ledsagare under en del lopp.



Maria Ryen och Annelie Jernstedt

Värmländsk delegation presenterar längdskidåkning



Roland Strid, Åke Pettersson, Håkan Halstensson, Eskil Höglund, Kenny Tohr

En värmländsk delegation fick äran att åka över till Calgary-OS 1988 för att inför IOK-delegater presentera blindas längdskidåkning.

Det var **Eskil Höglund** Deje, Sverige och **Åke Pettersson**, Gävle Sverige med ledsagarna **Kenny Thor** Vålberg och **Roland Stridh** Ekshärad.

Själv hade jag lagledaransvaret för Europadeltagarna som representerades av blinda med ledsagare från Finland, Norge, Tyskland, Italien, Sovjet, England med flera.

Hur gick det?

Guldet till Norge men **Åke Pettersson** tog Sveriges första silvermedalj i detta OS. Senare på kvällen tog Tomas Gustavsson Guld i 5000 m skridsko och det tog udden av Åkes framgång.

Under tre år så genomfördes en handikappsridlinje på Stjerneskolan i Torsby där värmlänningarna **Per-Erik Larsson** och **Kent Engström**

och även den blivande värmlänningen Elvy Ek som senare skulle bosätta sig i Borgvik.

Bertil Tegelund från Stockholm och Wiggo Nordseth från Norge var övriga elever.

Ansvarig lärare var **Roland Stridh** och assistenter **Synnöve Karlsson**, Sunne och **Morgan Andersson** Ekshärad. Fryk-Centers chefssjukgymnast **Anbritt Olson** tog tjänstledigt ett år för jobb på Stoke Madevillesjukhuset i England. Vid

hemkomsten införde hon Murderball (som idag heter rullstolsrugby)

- ett lagspel för höga ryggmärgsskadade.
Hennes "missionerande" resulterade i stort intresse bland såväl gäster som personal.
Kent "Huggarn" Svensson var en som nappade, Björn Sund en annan bland gästerna.

Ur personalen kom många att engagera sig i såväl tränaruppdrag, lagledaruppdrag, domaruppdrag och förenkling av sekretariat. Uppdrag som gav dem engagemang även på det internationella planet.

Läs mer om mina minnen från min tid med engagemang

*inom handikappidrotten i Värmlands Idrottshistoriska tidning VISaren
se källförteckningen*

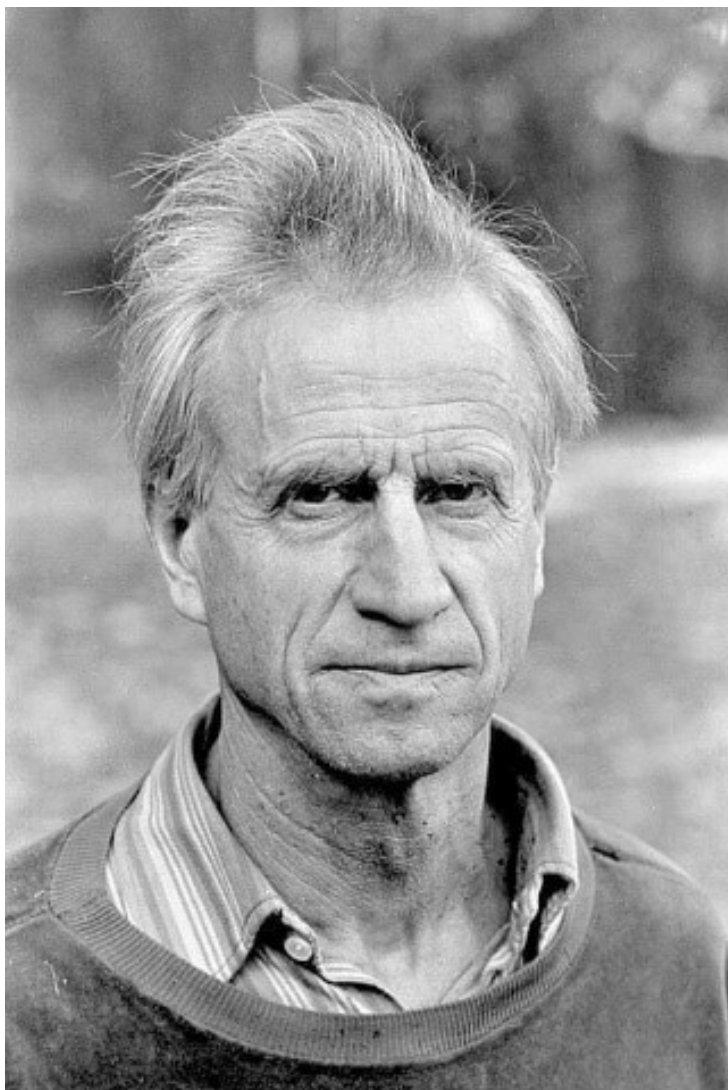


Lagbild tagen i Bollnäs 1986 inför VM som i april samma år avgjordes i sälen. Ett lyckat VM med 15 medaljer till Sverige, 9 Guld, 4 silver och två brons. Bakre från V:ä Stig Persson Sunne, Allan Danielsson Frändefors, Per-Erik Larsson Ekshärad, Sven-Erik Jansson Ludvika, Lars-Erik Piippo Karlstad, Morgan Andersson Ekshärad, George Witthoff Östersund, Tommy Gustafsson Ekshärad, Yngve Eriksson Eskilstuna, Ulf Johansson Östersund, Kent Engström Deje, Åke Pettersson Hedesunda, Tord Persson Östersund, Ove Karlsson Östersund, Olli Rantanen Täby, Bertil Tegelund Huddinge. Främre raden från V:ä Håkan Halstensson Torsby, Desirè Johansson Östersund, Lars Pettersson Ekshärad, Elvy Ek fd. Jönsson Bergvik, Martin Karlsson Skellefteå. En mångfald av värmlänningar och två saknas på bilden vilka är Toleif Högberg Sunne och Staffan Norin Sunne.

KG-Jofjell Veteranen från Kil

1917 födes Karl-Gustav "K-G" Jofjell och var backhoppare och tävlade i nordisk kombination. Han arbetade i tullverket i Dalarna när Polioepidemin slog till 1953-54.

I Kil blev han engagerad i idrott för både de med och utan funktionsnedsättningar. Han var en eldsjäl med backhoppningen i Kil som för övrigt fick heta Jofjells backar.



KG Jofjell Kanotisten och Backhopparlegenden från kil. Foto Staffan Jofjell

Han tvingades sluta med det arbetet på grund av poliosviterna och hamnade i Trelleborg. Där blev han inte så långvarig då Värmland hägrade. Han ville tillbaka till snön och bort från blåsten. Redan i Trelleborg startade och verkade KG för idrott och aktiviteter för personer med funktionsnedsättningar. Av den info som getts från hans barn så var det förmodligen via Korpen han verkade då.

Han var också engagerad inom Kils Handikappidrottsförening med gympa och boccia. Där till höll han själv på med kanot. Han paddlade kajak. Ibland ensam, ibland i en dubbel med sin fru Edna. De tävlade i olika motionslopp.

KG och Erna i många lopp från norr till söder, i Danmark och Norge. Semesterresor, med kajaken på bilen som också var sovplats, till Skottland, Donau. De deltog också i något som heter World Masters Game, seniortävling för tidigare aktiva på många platser, bl.a. Brisbane i Australien 1993, ofta var dem de enda i sin åldersklass och kom hem med guldmedaljer. Erna paddlade gärna men vill inte tävla längre då fortsatte KG att årligen resa på de tävlingarna, Kapstaden och Budapest och någon mer. Han var oftast den enda rörelsehindrade i de tävlingarna. Kajaken var hans följeslagare ända upp till 80-årsåldern. I Kanoten kände han sig fri, då var han inte rörelsehindrad.

I Kil är KG-Jofjell ett namn och en profil som många känner till. Han visade på att ett funktionshinder inte behöver stoppa ett liv fyllt av motion. Han var före sin tid med inkluderad idrott.

Enligt skrönorna så tränade han armarna genom att gå på händer eller med arm motionscykel. På vintern kunde han köra en pulka med händerna i spåren på Frykstahöjden. Han gick hjälpligt med två käppar.

Kurt "Jubal" Lundqvist

Under den här perioden hade **Kurt "Jubal" Lundqvist** stora framgångar med bowling för personer med intellektuell - funktionsnedsättning.

I egenskap av hallföreståndare i Karlstad tog han ansvar för en aktivitet som skulle bli riksbekant och engagera hela Sverige. Axplock ur verksamheten:

1973 bildade han Sätters Bowling Klubb. Starten skedde med 9 personer en gång i veckan. Efter 2 månader var antalet personer det dubbla. Faktum var att många stod i kö för att få vara med.

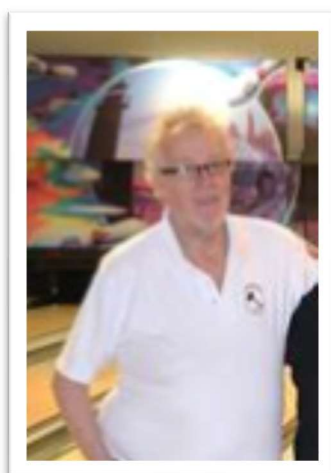
1976 genomfördes i Borås det första handikapp-SM som SHIF anordnade. Framgångarna blev mycket lyckade med medaljer i både individuellt och i lag.

1977 bildades IF Hammaren med säte på Hammarö.

Samma år tillfrågades Jubal om han ville ingå i SHIF:s Bowlingskommitté. Gissa om Jubal jublade – en stor ära och bevis för ett uppskattat arbete.

1978 genomfördes en "prova på dag" i Hagfors nya hall. VHIF:s ordförande James Falkman som till yrket var synpedagog tog även den skadegruppen till "prova på dagen". Mycket lyckat.

1980 Tillsammans med en förälder från Gotland utvecklades "Gotlandsrännan" som blev en jättesuccé för de funktions-hindrade som ej kunde spela klotet på traditionellt sätt.



1983 i Norrköping de första Action Jubal Open.

Dundersuccé.

300 deltagare med en värm-ländsk total-segrare i Carina Pettersson från IF Hammaren.

1984 i Karlstad det största Hcp-SM i Bowling

någonsin. Över 400 deltagare. Mycket passande eftersom Karlstad firade 400 år.

1985 Uppvaktades Jubal av Prins Bertil och Prinsessan Lilians Bröllopsstipendium. En resa till USA för att ytterligare lära sig mer om Bowling!

Senare efter 1990-talet år **1993** då Action Jubal Cup genomfördes i Karlstad blev det största arrangemanget inom Bowling-förbundet som genomförts. Över 500 deltagare!

Kurt "Jubal" Lundqvist erhöll år **2000** ett ledarstipendium ur SHIF:s första ordförande Beng Hollens fond. Kulminerat med RF:s högsta utmärkelse vid Riksidrottsmötet i Luleå år **2013**



Action Jubal Cup är för Magnus Olsson från Hagfors m.fl. ett mycket trevligt arrangemang. bild från Svenska Bowlingförbundet

Gunnar Johansson tidigare ordförande
presenterar verksamhet från förr

Värmlands idrottsförbund gav ut en tidning med cirka 4 nr per år. I nr 4 1975 presenterar dåvarande ordföranden Gunnar Johansson verksamheten i Värmlands Handikappidrottsförbund:

HANDIKAPPIDROTT

För bara ett tiotal år tillbaka kunde väl inte någon tänka sig att idrott och fysisk träning var något som passade för handikappade människor. Nu år 1975 har genom energiskt arbete i klubbar runt hela vårt land besannats att fysisk träning och idrott inte bara passar för handikappade utan det är t.o.m. nödvändigt.

Fysisk träning är ju vägen till hälsa och välbefinnande för alla människor och då inte minst för de som på grund av ett handikapp tvingas till ett liv mera fysiskt överksamt än andra.

I Värmland finns det 11 klubbar anslutna till Värmlands Handikappidrottsförbund. Vårt förbund delar förmodligen med andra specialidrottsförbund svårigheter att rekrytera och utbilda ledare. Vår Ledarkurs som avhölls den 7 – 9 nov. på Klarälvdalens Folkhögskola samlade dock 24 deltagare. Till skillnad från andra förbund ägnar vi oss inte åt en enda idrottsgren utan strävar efter att bredda vårt program så att vi alltid har något att erbjuda alla slag av handikapp. Sålunda bedrivs inom Värmland kanot, paddling, tandemcykling, gymnastik, boccia, inomhuscurling och luftgevärsskytte där även blinda kan delta m.m.

Friidrott har ännu inte "slagit" men för att lära oss något har vi åtagit oss att i samarbete med IK Kanonerna i Karlskoga ordna SM som samtidigt är uttagning till Olympiaden i Toronto. Vi hoppas på sakkunnig hjälp från Värmlands Friidrottsförbund och klubben i Karlskoga. Vi hoppas att vi gör friidrotten känd i Värmland och att vi därför kan få fler ungdomar med i våra klubbar. Målet är en ungdomssektion i varje klubb.

Förutom den fysiska aktiviteten är det viktigt att vi **när alla** handikappade med vår verksamhet och på det sättet kan bryta den isolering och brist på tro på sig själv som lätt drabbar en handikappad.

Vår instruktör inom distriktet är Arne Nordström som bedriver ett förtjänstfullt arbete bland klubbarna, Hans uppgift är att hålla verksamheten igång. Hjälp klubbstyrelserna att få fram ledare samt sist och inte minst spåra upp och få med handikappade som inte tror sig kunna utföra någonting. Inom Värmland pågår för närvarande en Bocciaserie i förbundets regi. Rätt flott vandringspris är uppsatt och skall erövrats två gånger utan ordningsföljd.

Vårt största bekymmer är ekonomin. Vi tycker att den verksamhet vi bedriver är ett utomordentligt komplement till habiliteringens verksamhet som bedrivs av Landstinget, Vi tror att genom kontinuerligt bedriven träning kan många anpassas till arbetslivet. Dessutom stärks den handikappade fysiskt och inte minst psykiskt och kan leva ett rikare liv än han/hon annars skulle ha gjort. Vi hoppas att de styrande i Landstinget skall komma underfund med detta och ge oss en instruktör som halva tiden kunde ta sig an rygg och hjärtpatienter och andra halvan kunde ägna sig åt vår verksamhet. Jag tror att hans lön snabbt skulle ge återbäring i snabbare återanpassning och friskare handikappade.

Förutom de tidigare redovisade aktiviteterna skall väl också nämnas att vi varje år anordnar DM i utomhus och inomhusboccia samt bordtennis. Vi är tacksamma för all hjälp vi får och då inte minst från Värmlands Idrottsförbund. Vi ser med tillförsikt mot framtiden.

Gunnar Johansson

SHIF:s första ungdomsledarkonferens
hölls på Fryk-Center i Torsby i november 1978

– Hur locka ungdomar?

Rekrytering var redan från start en angelägen fråga för förbundet. Hösten 1978 hölls en ungdomskonferens på nyinvigda Fryk-Center i Torsby. Huvudfrågan var; hur ska man fånga upp och behålla ungdomar och ledare inom parasporten?

intensifieras och vad SHIF vill få ut av samarbetet.

Uppslutningen var stor och ungdomskommitténs ordförande Marianne Malmström kunde konstatera att många nya unga aktiva ledare fick ta del av vad handikappidrotten hade att erbjuda.



Förbundets ungdomsutskott stod bakom konferensen och några frågor som diskuterades var:

Vilka aktiviteter ska man i första hand satsa på inom ungdomsidrotten?

Ska man satsa på en stor årlig ungdomstävling, kanske med 70-iaden som förebild?

Krävs specialutbildning för ungdomsidrottsledare?

Det fanns redan samarbete med andra organisationer som Skolidrottsförbundet, RBU, SRF med flera och under konferensen diskuterade man hur samarbetet skulle kunna

Tommy Carlsson från Nässjö var en av deltagarna. Hans arbetsgrupp diskuterade hur man fångar upp ungdomar och ledare som är intresserade av parasport och hur får man dem att stanna kvar?

Deras förslag handlade om bättre kontakt med sjukhus och skolor. Men också att trycka på skolöverstyrelsen om att gymnastiklärare måste utbildas bättre för att kunna inkludera elever med funktionsnedsättning i skolans gymnastik. De tyckte också att förbundet bör utbilda instruktörer som kan vidareförmedla kunskap om träningsmetoder och annat till de mindre föreningarna.



Fotograf: Håkan Halstensson

Idrottscafé på Fryk-Center 1994

Från vänster: Kari Kuusela, Lena Käld, Olle Sundin, Mats Laveborn, Tommy Bergman, Kåre Liljedahl och stående Per-Olof Jörnmark och Alf Davidsson.

Idrottscafé på Fry-Center 19940406

Medverkade gjorde:

KG Jofjell, Olle Sundin, Kåre Liljedahl, Anita Larsson, Kari Kuusela, Mats Laveborn, Tommy Bergman, Sonja Johansson, Lena Käld, Siv Olsson, Håkan Halstensson. Från Värmlands Idrotts Historiska Sällskap medverkade P-O Jörnmark, Alf Davidsson med flera.

Idrottscafé på Idrottens Hus 20050426

Medverkade gjorde:

Mats Edén, Kåre Liljedahl, Olle Sundin, Anbritt Olson, Anders Olsson, Mats Samuelsson, Kenneth Henningsson, Tony Harborn, Elvy Jönsson, Maria Hansson-Böe, James Falkman, Arne och Erik Zetterqvist, Lars-Erik Piippo, Roland Stridh, Marit Axelsson, Lars Pettersson, Kenny Thor, Håkan Halstensson med flera.

Särskole DM KPS

Särskole DM arrangeras sedan de första 20 åren i förbundet och är därmed den enda tävling som levt vidare från denna tid till nutid. Distriktsmästerskapet sker i samverkan med Kristinehamns Folkhögskola och dess Fritidsledarlinje. Tävlingen vänder sig till personer från särskolan i Värmland och grenarna är löpgrenar, längd och höjdhopp samt kula.

1990–2000 Del två, Parasport Värmlands historia

Detta årtionde har givit Värmland en mängd medaljer i mästerskap men också varit en tid då breddverksamheten stärktes för personer med intellektuella funktionsnedsättningar. Detta gjordes i Värmland genom föreningarna men också i stor grad genom andra satsningar.

Det var under den här tiden en bra samverkan i den så kallade **DUST regionen**- (Värmland, Örebro, Västmanland och Sörmland) som anordnade vinterläger där alla förbundets målgrupper var inbjudna. Det blev många som genom dessa läger kom i kontakt med skidåkning så väl på längden som utför.

Under detta årtionde samlade förbundet till träningskvällar på vintern för att avsluta genom deltagande i GötaJoggen som numera heter Karlstads stadslopp. För de personer som använde rullstol var träningarna på Centralsjukhuset Karlstad och i dess kulvertar. Först var **Jan Hultbäck** ledare för rullstolsträningen och därefter tog Lena Käld Palmer över. Dåvarande idrottskonsulent **Annelie Jernstedt** tog hand om de deltagare som kunde springa och ledsagade också en synsvag tjej som deltog.

Många mil rullade förbundets träningsgrupper under den kalla tiden i källaren på sjukhuset. Kari Kusela tog medalj i rullstolsloppet och det samma gjorde Lena hennes andra år efter att man inrättade en damklass och en herrklass för rullstolsåkarna.

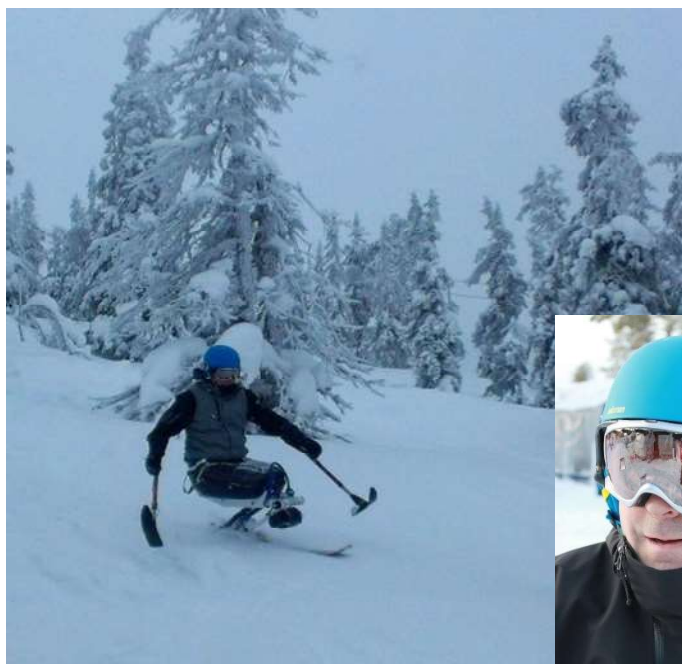
Konsulenten Sidsel Syvertsson arbetade också på kansliet under 1990-talet. Kanslist var **Annelie Kihlberg** som 1997 tragiskt i allt för ung ålder dog. Kihlberg ersattes av **Anna-Karin Andersson** som arbetade under några år, då idrottenshus höll till på Kasernhöjden.

Bänkpress var en idrott som låg i tiden. I



Styrkelyftarna Erik & Arne Zetterqvist

Värmland lyfte bröderna **Arne och Erik Zetterqvist** tunga vikter på Charlottenbergs Atletklubb. De satsade och blev båda två paralympier 1992 i Barcelona. Erik tävlade i ca 20 år och deltog i NM, EM, VM i SM tog han ca 20 medaljer varav 8 guld. Arne dog alltför tidigt.



Kari Kuusela

Kari Kuusela från Torsby har varit landslagsman i Sitski. Han deltog i VM 1990 och satsade allt vilket innebar uråkning i samtliga discipliner.

Kari tävlade också många gånger på RM i Sälen med gott resultat. Där bärgade han ädlaste valör och han har mellan 10–15 och hälften är Guldmedaljer (han minns inte exakt) Efter 2003 har jag bara ägnat mig åt friåkning i backarna och gärna lössnö, -Det slår allt, säger Kari.



Kari var inte bara en alpin åkare utan också en viktig kugge i **rullstolsbasketlaget i Kils HIF**. Kari blev som enda rullstolsbasketspelare för Kilslaget utsedd till Allstars laget vid Solna Spelen i början av lagets uppstartande. Kari arbetade under flera år på Fryk-Center med idrott och är och har varit en viktig förebild för många. Han har också kört många mil med fyrhjuling, skoter, på sin längdkälke, armcyklar och racerstol. Kari kör också båt och är en storfiskare. Han har kört olika stadslopp och för att slå Kari har det krävts att det varit någon som idrottat aktivt med tex friidrott/racerstol. Som amatör har Kari varit överlägsen i allt, en riktig vinnarskalle. Han var långt, långt före i rullstolstekniktävlingar som Kils HIF bland annat anordnade. De brukade innefattade olika tekniska delar, med slalom, baklängeskörning, körning upp på ramp och ned och på bakhjulen. Det finns fler som är duktiga i detta men i Värmland under 90 talet var Kari överlägsen. Denna stora lilla man, Jag han är lårbensamputerad sedan en olycka i 20 års åldern har fortsatt vara en aktiv människa. Han var med i stafett Vasan ett år med Anders Olsson, Sabina Johansson Mikael Aldrin, och Marcus Jardler. Kari åkte många mil till sin rullstolsbaskettränning under flera år och ännu fler till de flesta tävlingar.

Rullstolsbasket i Kil

En annan som åkte långt för att kunna spela rullstolsbasket i Värmland under 1990 talet var **Sabina Johansson** som då hette Eriksson. Hon åkte från Hällefors till Kil och träningarna var från en till två gånger i veckan. Sabina och Lena Käld Palmer var båda med i des svenska damlaget men emellertid var det då ett mindre satsande lag som var inne i ett generationsskifte. 1994 inkluderas

rullstolsbasket in i svenskabasketboll förbundet och lämnade därmed parasport förbundet. Finns dock med under den paralympiska kommittén som är en del av parasport Sverige gällande just Paralympics.



Anders Sjösten blockerar bollen för Kils HIF under match i Sannerudshallen i Kil

Sabina tog några års ledigt från att resa långt för att kunna idrotta och träna då hon fick två barn men nu hon har sedan några år varit tillbaka igen i en rad idrotter. En annan ur basketlaget från Kils HIF är **Anders Sjösten** som fortfarande är kassör i föreningen även om han liksom Sabina spelar Curling idag.

Rullstolsdans startar och hamnar i Kil

Rullstolsdansen kom att starta under detta årtionde. Det började som ett projekt som konsumenten Annelie Jernstedt startade upp och avslutades med att verksamheten landade i Kils Handikappidrottsförening som idag heter Kils Parasportförening. Rullstolsdansen blev framförallt störst som breddidrott men Värmland bringade hem medaljer i tävlingar också under 1990-talet.

Bland annat tog Lena Käld Palmer & **Karina Fernström** guld i det första Riksmästerskapen och därefter flertalet guld och andra valörer i Solnaspelen som var de största rullstolsdanssspelen i Sverige under denna tidsperiod. Det var en internationell tävling med många nationaliteter som deltagare. Lena satt under detta årtionde en

Dansen togs sedan över av ledare duon Lena och Karina som än idag är ledare för rullstolsdansen i Kil.

Birgitta Sandström som lokalt gick under namnet "Sotarkärringa" då hon var gift med sotarmästaren i Kil har hela livet levt ett aktivt liv. Hon skadade ryggen i en cykelolycka 1990. Hon höll inte bara på med rullstolsdans utan körde också racerstol och spelade rullstolstennis.

Det sistnämnda började hon med som 54-åring. Rullstolstennisen var en ny idrott som startades upp av tennisförbundet och har alltid bedrivits av det förbundet förutom i den paralympiska delen då det ligger som alla paralympiska idrotter under Sveriges paralympiska kommitté, vilket är en del i Parasport Sverige.

Det var ytterst få kvinnor som spelade under uppstarten. Sverige satsade och Birgitta var en av dem som var med i landslaget. Man gjorde en satsning mot Paralympics i Atlanta 1996. Birgitta berättar att hon fick resa till Australien och spela Australiska öppna som går av



Lena och Karina Fernqvist i en vinnande bugg på Solnaspelen

period i parasport Sveriges rullstolsdans-kommitté. **Roswita Hardick** som till yrket var sjukgymnast var ledare för dansen först tillsammans med **Maud Regosa** och senare med Birgitta Sandström. Roswita utbildade sig till rullstolsdansdomare och deltog som domare under någon tävling.



Birgitta Sandström från Kil "Sotarkärringa"

stapeln tidigt på året och detta var 1995. Under sommaren 1995 for vi till USA och spelade i Atlanta och även i Chicago. - Vi skulle vänja oss vid värmen och det var hett! 42 grader varmt i Chicago så det blev inomhus spel, säger Birgitta.

Därefter blev det kvaltävling inför Paralympics i Holland och vi var för färska, vi tog oss inte vidare, konstaterar Birgitta. – Jag hade ju knappt spelat tennis i rullstol. - Det var spännande och nytt och chansen fanns men det gick inte så superbra, berättar Birgitta

vidare. Det blev också spel i Spanien och England och lite hemma som tex SM – där jag vann ett år, 1994 eller 1995 över en yngre tjej,

”Huggarn” gör entré

1993 startades rullstolsrugby upp i Sverige. Värmland hade ett eget lag under Kils HIF som kallade sig Woodstar. En av spelarna var **Tommy Andersson** som då hade tagit fram en terrängmaskin tillsammans med **Per Stjernhag**, som de gav namnet **ATC Woodstar**.

Därav namnet på det värmländska rugbylaget. Med denna frihetsmaskin blev det möjligt för tetraplegiker och andra med sämre balans att komma ut i skogen.

Två av spelarna hamnade med i det svenska landslaget. Det var **Kenth Svensson** kallad **”Huggarn”** och senare även **Björn Sund**.

Kenth var med från starten 1993 och har många landskamper i bagaget fram till 1999 då han slutade. Han blev Europamästare med landslaget 1997 och 1999 och de blev 4: a 1998. Kenth blev 1995 inbjuden att spela med 5 olika rullstolsrugbylag i USA under tre månader.

Hade en assistent med under månaderna i USA vilket möjliggjorde vistelsen som proffs i USA. – Jag ville inte stanna längre än så, berättar han då sonen var liten. - Åtta dagar

avslutar Birgitta. Hon följer tennisen och ser med glädje hur utvecklingen går framåt i landet.

innan jag skulle åka hem tacklar jag en mexikan på en match och flyger över honom. - Slår i revbenen, kraftigt. - Med detta onda flög jag sedan hem till Torsby via sex olika flyg. Direkt Kenth hade kommit hem uppsökte han vårdcentralen och man konstaterade att han hade spräckt mjälten! - Så det blev flera

operationer, säger Kenth. Man kan förstå att Kenth fick smeknamnet **”Huggarn”**.

Kenth berättar om Fryk-Center cup, som var en rugby-tävling som på gick i 4 år i Torsby. Alla besökare kunde vinna något på gratis entrébiljetten som sponsorerna betalade. Detta gjorde att det kom mycket folk och såg tävlingarna.



Kenth ”Huggarn” Svensson

Som mest var det 350 åskådare, nästan fullsatt, fastslår Kenth stolt. Fotbollsikonen från Nordvärmland, Sven-Göran Ericsson var prisutdelare ett år.

Utöver rugbyn så var Kenth först att genomföra Stockholm Maraton 1991 som tetraplegiker. Han körde på en tid på tre timmar och 8 min. Han berättar att han träffade på en man efter loppet som inte förstod att han kunde rulla så fort i 33 graders värme utan att bli svettig. Manen som själv var helt blöt av svett frågade Kenth undrande, -Var det jobbigt?

Kenth som var helt totalt slut svarade nej och mannen tittade förvånande på honom. Kenth orkade inte förklara att man inte kan svettas när man har en så hög ryggmärgsskada som han har.



En av alla rubriker med Kenth Svensson

1990 tog Kenth SM silver i hundra meter rullstolskörning och SM brons i 200 m. rullstolskörning, i Stockholm. - Det viktigaste idrotten gjort är att det hjälpte mig att komma in i livet med rullstol. - Med facit i hand skulle jag levt lite lugnare, säger Kenth.

Värmland representerades också i den medicinska kommittén genom Fryk-Centers chefgymnast **Anbritt Olsson**. Hon blev en erkänd klassificerare vid åtskilliga VM och Paralympics. Anbritt dog allt för tidigt 2009. Rullstolsrugby blev den första lagidrotten för målgruppen med sämre armar och händer. Den är född ur det som först kallades mörderboll.

Racerrullstolsåkare

Det startades också upp friidrott för rullstolsbrukare under Kils HIF. Ett läger hölls under 1994 i Kil under ledning av Lena Käld Palmer som arbetade i **Projekt Samverkan** som konsulent. Ett projekt som administrerades av Svenska handikappidrottsförbundet.

Detta projekt var unikt då **Fryk-Center** och tre andra rehabcenter också fanns med i styrgruppen. Målet var att genom samverkan kunna rekrytera flera till idrotten. Instruktörer för lägret var de två parafriidrotts stjärnorna Lars Löfström, rullstolsåkare och Mats Laveborn som höll i kastgrenarna.



En ung Jörgen i sin racerrullstol

Ur detta växte intresset fram för några. De flesta på motionsnivån där årets höjdpunkt var Berlinmaraton. Här var både **Torbjörn Antonsson** och **Roy Andersson** med i sina värmländska racerrullstolar.

En annan som fick upp smaken på friidrott och racerstol var Kils killen **Jörgen Fredholm**. Han spelade med i Kils rullstolsbasketlag men valde att satsa på friidrotten när han lämnade Värmland för studier i Falun. Jörgens mål var Paralympics år 2000 i Sydney men en operation satte stopp för detta. Han tog dock flera SM medaljer i valörerna, Guld och Silver och kom 4: a på VM 97.

Jörgen och hans storsyster skrev sedermera boken "**Otryggare kan ingen vara**" med författar hjälp. Jörgen har vittnat om hur idrotten kom att rädda honom. Hur hans äldre medspelare i basketlaget tog hand om honom och hjälpte honom att kunna vara en del i ett bra sammanhang. Idag är Jörgen Socionom i Dalarna. – Min stora sorg är att Paralympics i Sydney aldrig kunde bli av, säger Jörgen.

Prickskyttarna under 1990-talet

Under årtiondet var luftvapen en idrott som fanns med i flera klubbar. Första medaljen i skytte för IK Örnen erövrades av **Annelie Hultman** som tog brons i SM 1981. Intresset för skytte var så stort att det fanns en egen Värmlandsserie under flera år. **Peter Eriksson** som var aktiv i IK Örnen som skytt tog 1997 en Lagsilver medalj med landslaget i EM i Frankrike. – Jag har deltagit i mera men inte med samma resultat, säger Peter. Peter var senare kassör och ordförande i parasport Sveriges skyttekommitté. Inger Larsson som numera heter **Inger Grönhof** i efternamn, tävlade i elektroniskytte för rörelsenedsatta i Kristinehamn och deras stora förening MIK Varnan. Hon tog hem två SM brons och ett guld i Lag från NM -99 och seger i öppna holländska mästerskapen 2000. Inger fick också Lions Bragdlejon år 2000.

Action Jubal

Action Jubal startade under detta årtionde, 95 eller 96, lite oklart. Tävlingen lever fortfarande och är en rikstäckande tävling som utförs i hela landet. Man kvalar i sin egen klubb och ort och kan sedan nå vidare till en finalhelg någonstans i landet. Tävlingens namn är ifrån vår värmländske bowlingeldsjäl Kurt "Jubal" Lundqvist. Även bowlinghallen på Sundsta bar hans smeknamn. Bowlingen var först ut med att inkluderas. Målgruppen är främst personer med en intellektuell funktionsnedsättning.

1994–95 var ett stort och viktigt år

Då slog man fast om rättigheten till personlig assistans vilket gav många med grövre funktionsnedsättningar en möjlighet att kunna delta på mycket mera aktiviteter. Nu var det inte upp till anhöriga längre, nu kunde de med personlig assistans själva bestämma över vad de ville göra. En reform som gjorde vår målsättning om allas möjlighet att idrotta enklare att nå



Värmulsåsen

Värmulsåsen var skidbacken i Hagfors som under detta årtionde stod för den största delen av alpinåkning för personer med funktionsnedsättningar. Deras slalomklubb var involverad liksom **Kurt Broqvist**. Fryk-Center Cup genomfördes varje år och där ibland fanns Kari och Lena som sitskiåkare som båda tog medaljer. Bland skikartåkarnas topp var **Christer Lind** från Torsby och Fryk-Center.

Gemensamt för dessa tre är att de alla arbetat på Fryk-Center och alla tre alltid levt som de lär, ett aktivt liv. Många framstående idrottare håller på med flera idrotter. Inte allt för sällan en sommaridrott och en vinteridrott. Christer var en lysande Hockeyspelare innan olyckan var framme. Därefter blev det bordtennis bland annat Junior SM guld och mycket friluftsliv.

Parasport Värmlands första kvinnliga ordförande, Lena Käld Palmer

Lenas tävlingskarriär blev kort efter att hon 1995 fick operera om sin nacke en andra gång. Därefter blev det bara friåkning i skidbackarna, dans för skoj skull och basketen fick hon helt lägga på hyllan.

Hon fortsatte sitt engagemang med förtroendeuppdrag i parasporten. Där har hon varit på alla nivåer ända uppe i Förbundsstyrelsen för Svenska Parasport Förbundet. Hon är än idag ordförande i så väl förening som SDF:et.

Lena har också suttit i värmlandsidrottens förbundsstyrelse liksom sisu Värmlands styrelse. **Lena Käld Palmer** är inte bara den första kvinnliga ordförande parasport Värmland haft, hon är också den som innehaft uppdraget längst.

År 2000 gav hon ut romanen med en rullstolsspelare på framsidan på med titeln, **Carina, ensamstående & rullstolssittande**. Det var en fiktion om en aktiv kvinna i rullstol. Idrotten är en del av kvinnas liv.

Lena Käld Palmer har fortsatt vara en aktiv person på motionsnivå. – Nuförtiden blir det mest gym men också lite dans och annat säger Lena, som försöker hålla hjärtat igång liksom kroppen. Hon har fått Värmlandsidrottens högsta utmärkelse för sin långa och trogna tjänst för värmländsk idrott, förtjänsttecken i Guld med nummer 314 på Värmlandsidrottens årsmöte 2017 samt det allra sista av stipendiet av Kjell och Birgit Olssons idrottsstiftelse som delades ut i en fullsatt Löfbergslila Arena 2018.

- Den mest otippade segern är nog vinsten från racing med Woodstar ATC på Rackstabanan i Norge, säger Lena.



Lena går med sin fru Git i tåten med Värmlandsidrotten i Pridetåget 2018 i Karlstad. "Idrotten gör Värmland starkare"

Karlstadsklubben IK Örnen

Föreningen var under 1990-talet en av de stora klubbarna i distriktet som bedrev olika idrotter för så väl rörelsenedsatta som personer med synnedsättning.

IK Örnens verksamhet bedrevs i Skåre på Ilandas idrottsanläggning. En vanlig träningskväll fanns ett antal pingisbord uppställda under ledning av **Hans-Erik Larsson**.

Hans Erik var också rekryteringsansvarig för bordtennisen i parasport Sverige, samt ledamot av parasport Värmland och ordförande mm i IK Örnen. Där till är han pappa till IK Örnens store mästare Thomas Larsson. På **IK Örnen** fanns stor aktivitet med mattcurling med **Jan Bergman**, dåvarande ordförande för Parasport Värmland som en tongivande kraft. Där var också stor aktivitet med boccia under **makarna Jillskogs** ledarskap. IK Örnen lades ned efter mer än 30 år fin verksamhet. Man bedrev även skytte men ej i samma lokal.

Bollmästaren Tomas Larsson

Från IK Örnen kommer giganten från Värmland **Thomas Larsson** som efter många SM, NM, och VM medaljer i bordtennis också



Värmlands sonen; Thomas Larsson i mitten med landslaget i seger yra

tävlande i OS 1988 i Söul, 1992 Barcelona och 1996 i Atlanta, där han fick med sig en medalj i form av lagsilver. Den stora klippan som såg till att fixa sponsorer och allt praktiskt så att Thomas kunde fokusera på själva pingisen var hans pappa Hans-Erik, vilket Thomas är enormt tacksam för.

Thomas bytte sedan ut bordtennisen mot rullstolsbasket. Att sluta med bordtennisen var ett beslut på grund av kronisk smärta i låren. - Det började lite som en social lek med vänner, inget jag skulle satsa på säger Thomas.

– Fast det gick sedan över till att bli på allvar, jag har ju en tävlingsgen i mig. Då tävlade han framgångsrikt i Malmö föreningen FIFH Malmö och blev sedermera proffs i Italien. Larsson har också spelat med landslaget i rullstolsbasket och bland annat tävlat i Paralympics i Peking 2008 även i denna

idrott. - 2006 var jag med på VM i Holland och där slutade vi 6: a och 2007 i Tyskland vann vi EM som första lag att någonsin vinna EM i basket, säger Thomas.

-Vi var tvungna att slå England i grupp-spelet för att ta oss till slutspel.

- England var då rankad 4: a i världen och Sverige hade aldrig slagit dem. - Vi lyckades slå dem i grupp-spelet och sedan slog vi dem en gång till i finalen med 10 poäng, berättar Thomas.

– Det går inte att rangordna idrotterna, de har båda varit underbara på sitt vis, säger Thomas.

Han påtalar också vilka vinster som person han fått genom sina erfarenheter med idrotten och inte minst med att vara proffs i ett annat land. Idag tränar han lite basket med FIFH-Malmös div 4 lag och spelar lite pingis. - Låren håller för cirka en timmas pingisspel, avslutar Thomas.

Femkamp

IK Örnen tog efter tävlingen Juniorlekene i Norge 1989 in Femkamp som ytterligare en tävling och träningsgren i sin verksamhet. Detta blev en idrott som lockade till sig många yngre men som dessvärre inte finns kvar efter att IK Örnen beslutade att lägga ned sin förening. Något som fler föreningar valt att göra på grund av för få aktiva och för få som orkar driva ledarskapets olika delar.

Guldmedaljören David



Bild från VM i Lech, Österrike 1996. David i täten och brodern Mikael åker bakom

David Sundström var en annan gigant under detta årtionde. Han tog guld i Paralympics i Lillehammer i Super G 1994 för blinda.

Han tog också en andra plats i den totala världscupen, säsongen 1997–1998 och där han tog hem ett silver i VM störtloppet i Lech. David var som allra bäst i fartgrenarna och kör i klassen för helt blinda. Hans ledsagare i backen var brodern Mikael. David kommer från Kil och beskrivs ofta som killen med det stora självförtroendet. David har fortsatt att leva aktivt och är än idag en stor förebild. Han har sprungit maratonlopp i flera olika kontinenter, han har bestigit berg, han slutar aldrig imponera med sina tuffa fysiska utmaningar. David bor kvar i Värmland och då i residensstaden Karlstad.

Goalball

Bo Hjalmarsson, som varit ordförande för Kils HIF fortsatte sitt engagemang som tränare för elektronskytte i Kil och med Goalball



verksamhet i Karlstad. Hans engagemang startade som för så många andra att vara

förälder till ett barn som ville idrotta. Under några år fanns ett herrlag i goalball i Värmland.

De tränade i gymnastikhallen på centralsjukhuset Karlstad under en tid. Spelarna åkte från olika håll i Värmland. Dessa långa resor brukar efter tid bli övermäktiga i både kostnader och tidsåtgång och sårbart om någon flyttar eller slutar. Så blev det tyvärr för denna verksamhet.

Kätkhockey

Värmland har aldrig haft något kätkhockeylag trots det stora hockeyintresset i länet. Tidigare kaptenen för landslaget **Jan "Janne" Edbom** har dock värmländska rötter. Under många år var Janne ett av de stora namnen i landslaget och under Paralympics i Lillehammer blev Edbom matchvinnare i sudden Death. Sverige tog hem segern mot värdlandet Norge i en match som visades direktsänt på norsk television.



Lillemor tävlar i dressyr på hästen Perhaps 1997

Ryttarinnan

Lillemor Jansson tävlade i dressyr under dessa år och bästa prestation enligt henne själv var vid VM i England 1994 då hon tog individuellt silver och guld i lag. Hon tävlade med landslaget i 11 år och har tagit en mängd av medaljer i NM, SM och många var Guld. 1996 var hon med i Paralympics i Atlanta med en 7 plats. Lillemor red i damsadel och efter en höftoperation blev hon så bra att hon inte längre klassades som ryttare med funktionsnedsättning.

Lillemor började i Karlstads RK året efter tävlade ho för Färjestad RK och de sista åren Åmåls ridklubb. – Anna Margrethe Andersson fick mig att börja tävla. Fick låna hennes vita

ridbyxor, berättar Lillemor som fortsatt att leva ett aktivt liv om än utanför parasporten.

IF Göta

IF Göta har haft sin storhetstid med **Tony Harborn** och **Maria Ryen fd. Hansson-Böe** före 1990-talet men Tony håller fortfarande igång. Tony satt under något år med i Parasport Värmlands styrelse. En annan Karlstadskille kliver också fram och når resultat och det är **Fredrik Oulie**. Han är snabb runt löpbanan och han får vara med om att byta klass. Han har alltså tävlat både i klass C och i Klass RH så som klasserna på den tiden såg ut.

C står för personer med en intellektuell funktionsnedsättning och R för personer med en rörelsenedsättning och S om man har en synnedsättning.

Blixtens ledare

Hans-Eric Finsberg från Säffle var det drivande navet i Säffle föreningen Blixten. De hade ett mycket slagkraftigt innebandylag som det gick bra för, de tog några SM guld och även medaljer i SM i fotboll. De hade också andra aktiviteter bland annat ute vid klubbgården utanför Säffle. Där har man flitigt spelat boule och haft sociala sammankomster. Hans-Erik satt under en tid med i parasport Sveriges innebandykommitté och han var ledamot av parasport Värmland under flera år. Därtill var han varit förbundskapten för landslaget i innebandy.

Arvika föreningen

HMF Falken, Handikappades Motionsförening Falken – Bedriver, skytte, boccia, bowling och fotboll mm. De har en årlig återkommande bowlingtävling vid namnet Falkenslaget. Framlidne **John-Erik Larsson "Jonna"** var både kanslist och en eldsjäl i föreningen. Vi är många som fått testa skytte med Jonna som dog i december 2018. Falken har många eldsjälar och två andra som varit med under många år är **Mona Persson** och **Tony Thorstensson**. De har båda varit ledamöter av distriktsstyrelsen. Tony har haft engagemang i

idrottskommittén för parafotboll. De bedriver också alpin verksamhet i Valfjället med skikart instruktör **Tomas Börjesson**. De har därtill sitski och biski för personer som har mer funktion i armarna. På senare år har, Racerunning tillkommit i Falken. Det är en av de yngsta idrotterna som ligger under friidrotten. Vi har en duktig Racerunning åkare i Karlskoga som heter **Gustav Tegelund**

VM i Sunne

VM längdskidor och skidskytte Sunne 1996 20-25 februari med sex svenska deltagare. **Lennart Svahn** från Sunne var VM general för spelen. Värmland hade inga egna deltagare detta VM men hade representation i form av förbundskaptenen **Morgan Andersson**. Nils-Petter Kling, Falun, "Klingen" som blev "kung", vann guld både 5 och 15 km klassiskt och silver på 10 km fritt. Gratulationstelegram kom inte från Kungen och Silvia utan från Billan Westin, det var nog så viktigt, för "Kung-Kling". Anna Zetterström, Östersund, i samma klass vann silver på 5 och 10 km klassiskt. "Klingen" och Anna tävlade i klass C.

En av snackisarna från VM i Sunne var att vinnaren av Skidskyttet blev träffad av ett skott från en annan deltagare. Nu skjuter man för visso med luftgevär och ingen skada blev skedd.

Kristinehamns föreningen

MIK Varnan – Bedriver bland annat aktiviteter vid Sundby, som är klubbens gård. Tidigare hade man stor verksamhet i skytte med **Nils Lundmark** som har egen erfarenhet av synskada och skytte och bland andra **Rolf Jönsson** som därtill var ordförande i flera år i MIK Varnan. Nils Lundmark Har flera SM guld i elektronskytte. Han har vunnit med näst intill maxpoäng, 397p av 400 möjliga. Med dessa poäng tog han svenskt rekord. Nils har också tävlat i mattcurling med goda resultat bland annat SM Guld ihop med sitt lag från MIK Varnan. Under mitten på 2000-talet hade klubben också fotbollsverksamhet. MIK

Varnan har haft en tradition av många idrotter för personer med synnedsättning och kanske betydde Landaskolan i Kristinehamn en hel del då den var riktad för personer i just denna målgrupp. En av Parasport Värmlands ordförande kom från just denna klubb, Alvar Widen. Han var därtill rektor på Landaskolan.

Projekt och tävlingar under 1990-2000

Ett projekt som startades under dessa år var Sittgymna - med namnet "Alla kan". Det blev **Anna Saxinen** som då arbetade som sjukgymnast på Neurokliniken på Centralsjukhuset som höll i detta i Friskis & Svettis regi. Idag ligger denna verksamhet på KMTI.

Precisionsorienterings projektet genomfördes tillsammans med Värmlands Orienteringsförbund med **Hans Åkesson**. Projektet avslutades med en orienteringstävling på Skutberget. Målgruppen var främst de med grövre rörelsehinder och banorna låg så att det fungerade att orientera som permobilanvändare.

Mulleskolan var ett annat projekt som var riktat för målgruppen med intellektuell funktionsnedsättning. Det var Annelie Jernstedt och **Sidsel Syvertsson** som var ledare för projektet som var ca. 10 ggr. - Enkelt Basic, röra på sig i kuperad terräng, se naturen, använda lupp och grilla korv ute i det fria, säger Annelie.

Friskis och Svettis startar upp enkelgympan. Detta var ett initiativ från Annelie Jernstedt och dåvarande verksamhetschef **Ingrid Hustadius**. De två for till Uppsala på en kurs. Än idag är det ca. 50 personer alla torsdagar kl:17.00 med instruktör, **Mari Saxin**.

Soslstaspelen startar 1999 i samverkan mellan Parasport Värmland och Karlstad kommun. Drivande från Parasports sida var Annelie Jernstedt och från styrelsen Lena Käld Palmer. Från Kommunen var det **Mickael Johansson** chef på vård och omsorg Karlstads kommun och **Anna-Karin Widmark** handikappkonsulent på rådrummet. Spelen hette från början Omsorgs-VM men detta ändrades med tiden till dagens namn, Solstaspelen som 2019 firade 20 år som arrangemang. Denna friidrottstävling som vänder sig till personer från dagligverksamhet i hela länet har ökat i antal deltagare och besökare med åren. Det

har utvecklats till en folkfest där deltagande är det allra viktigaste.

Ännu ett projekt som genomfördes var ridning på Islandshästar. Till detta projekt söktes medel som innebar att vi fick bland annat köpa in en västensadel som Otto Bock korrigerade så att förlamade kunde sitta i sadeln och rida.

En av dem som red var **Agneta Ferm Lange**. Hon hamnade på en häst som var mindre medgörlig och rent av stönig. – Jag fick hästen att förstå mig säger Agneta. – Vi blev sådana vänner att jag köpte hästen.



Den populära uppvärmningen med Marie Saxin från Friskis & Svettis på Solstaspelen 2018 i Våxnäshallen

2000–2020 Del tre, Parasport Värmlands historia

År 2000 och framåt



Jeffery Ige 2014 i ett försök på Världsrekord i Kula under Solstaspelens 15:e år

Förbundet hade vid den här tidpunkten sitt kansli på Kasernhöjden efter det att I2:s verksamhet lagts ned. I mars 2000 slutar **Jan Bergman** IK Örnens som ordförande för förbundet efter många år och ersätts av **Jan Hultbäck** för ett år. Därefter tar **Anders Viksten** Kristinehamn över klubban för ett och ett halvt år och därefter blir det Lena Käld Palmer som kliver upp från många år som vice ordförande till ordförande.

Konsumenten som kom in efter Arne Nordström var **Sidsel Syvertsen Fiskerud** och arbetar på olika procent tills hon avslutade och började arbeta för friskvården. Konsulent **Annelie Jernstedt** börjar som idrottskonsulent 1988 och arbetar fram till 2002. **Annelie Svärd** blir därefter idrottskonsulent på förbundet i flera år. Hon fick avsluta sin tjänst på grund av den extremt försämrade ekonomin. Därtill har förbundet haft några duktiga kanslist. **Annelie Kihlberg** fanns alltid till hands när hon

behövdes och var mycket omtyckt. Hon avled allt för tidigt. Därefter anställdes **Anna-Karin Andersson** som var duktig på siffror. Allt efter problem att få ekonomin att gå ihop fick prioriteringar göras och förbundet beslöt då att enbart ha en konsulent.

2006 anställdes **Jan Thorin** som kanslist. Jan var idrottsintresserad och har en egen funktionsnedsättning vilket Parasport Värmland såg som en tillgång. Idag är endast Jan kvar som anställd med stöd från en operativ styrelse.

Antalet medlemsföreningar inom förbundet har under hela 2000-talet legat ganska stabilt runt ett 20-tal föreningar och de mest tongivande aktiviteterna är fotboll, skytte och simning. Årsavgiften för föreningarna var 400:- och den summan gäller alltså.

Vårt arrangemang Solsta Spelen firade sitt 20 årsjubileum i samband med tävlingarna på Tingvalla idrottsplats i augusti 2019.

Upprinnelsen till arrangemanget var att skapa en tävlingsaktivitet för arbetstagare inom dagligverksamhet.

De första åren arrangerades Solsta Spelen på Tingvalla men på grund av osäkra väderbetingelser kom arrangemanget att få sin hemvist inne i Våxnäshallen och har avgjorts i början av oktober varje år. Från att ha börjat med ett hundratal deltagare har arrangemanget växt till att numera samla bortemot 250 tävlande från hela Värmland. 2014 var världsmästaren i kula Jeffery Ige på plats och genomförde ett världsrekordförsök.

Björn Sund spelade rugby i landslaget i flera år. Tog som bäst ett brons i EM 2005. Han var också ordförande i Parasport Sveriges rullstolsrugbykommitté liksom rekryteringsansvarig i den samma.

Linnea Ranudd sitski dog alldeles för ung men hann vara med internationellt och bärgade medaljer. Hennes dröm var Vancouver 2010 men hennes liv tog slut innan. Linnea körde



Linnea Ranudd Kils Slalomklubb

sin sitski som om hon stod upp, hon var helt otrolig! Linnea tävlade för Kils Slalomklubb och i det svenska landslaget med många fina resultat. Vi vågar säga att hon var den bästa sitskiåkare vi någonsin haft i vårt land, en av Världens bästa.

År 2000 startades en **fotbollsskola** på Sommarro IP i IF Hammarens regi. Ledare var **Carl Einar Göransson** som var en av många som var starkt engagerade i handikappidrotten inom **IF Hammaren**. Det var ett 15 tal personer som deltog och denna verksamhet som var den första egentliga satsningen med inriktningen fotboll för funktionsnedsatta.



Ett stort projekt var Fotboll för alla som genomfördes tillsammans med **HMF Falken** i Arvika och Värmlands Fotbollsförbund under 2004 och ett par år framåt. Dessa aktiviteter kan utan tvekan ses som startskottet för Värmlandsserien i fotboll som startades upp några år senare. I värmlandsserien deltog som mest 11 lag fördelat på sex föreningar. 2004 genomfördes SM i Fotboll i Arvika med HMF Falken som arrangör med 32 lag. Med anledning av att det fanns många fotbollsspelare i länet beslutade styrelsen i Värmlands handikappidrottsförbund 2010 att satsa på ett distriktslag i fotboll som Värmland var först ut med under 2011 fick laget spela en stor kändismatch i Forshaga under Forshaga-festivalen i motståndarlaget fanns bland annat **Stefan Holm** och **Joakim Arn Netterkvist** med.

Under 2011 och 2012 fick Parasport Värmland ett projekt för att starta tjejfotboll som blev lyckat tjejerna deltog i Värmlandsserien och vissa tillhör nu olika föreningar.

Anders Jansson är en spelare som deltagit i två VM-turneringar och en EM turnering. Han är medlem och drivande i IK Carlstad. Anders kom i kontakt med handikappidrotten genom att ha varit med sin klass och tävlat i skol SM i fotboll och blev där upptäckt av ledare från IF Hammaren som lockade honom till föreningen.

När IF Hammaren lade ner sin verksamhet blev Anders en viktig ledare inom den nystartade föreningen IK Carlstad. Anders har tillhört det som ibland kallas "Det okända landslaget" i många år och spelade VM i Brasilien och även när VM arrangerades här i Värmland i augusti 2018. Anders har blivit tilldelad Värmlands fotbollsförbund GULDboll för parafotboll i Värmland mer än en gång.

IK Carlstad har haft många framgångsrika år med både innebandy och fotboll. En stor bragd föreningen gjort, var att vinna Gothia Cup 2019. Därtill har de flera medaljer från samma tävling i andra valörer. De har också tagit flera SM medaljer i fotboll.

INAS VM Värmland

Parasportförbund var representerade i arrangemanget genom styrelseledamoten **Gunnar Grahn** som var hårt engagerad i VM:et inte bara genom rollen som ekonomiansvarig. Åtta länder var i Värmland och spelade under 18 dagar och internationella förbundet INAS skrev i sitt eftermäle att "Värmland och Sverige har satt ribban högt för kommande arrangörer om hur ett VM ska genomföras.



Anders Jansson, landslagsspelare från IK Carlstad

Anders Olsson "Järnmannen" från Hagfors

2004 är det Paralympics år och **Anders Olsson "Järnmannen"** från Hagfors skördar stora framgångar i simbassängen i Aten. Guld på 400 meter frisim och brons på distanserna 50 respektive 100 m frisim.

Anders Olsson har på olika sätt visat vilka möjligheter som finns för funktions-nedsatta. Anders är innehavare av många världsrekord. Förutom sina stora framgångar i simning har han deltagit bland annat i Vansbrosimningen, genomfört Vasaloppet i kälke, kört Vätternrundan, simmat hela Klarälven.

Han har gjort både vanliga klassikern och superklassikern på 21 timmar. Han har deltagit i triathlontävlingen Iron Man på Hawaii. 2011 vann han en tävling i San Francisco där han simmade från ön Alcatraz till fastlandet.

Olsson var den förste simmaren med funktionshinder som genomförde tävlingen och han vann den i konkurrens med deltagare utan funktionsnedsättningar. Prestationerna är många och extrema, så är han också Värmlands egna Järnman.



extremidrottare "Järnmannen"

2008 och 2010 utsågs Anders Olsson till årets idrottare med funktionshinder på Svenska Idrottsgalan. Anders kör också sin egen "Kamp Järnmannen" där han ger andra människor med rörelsenedsättning möjlighet att få prova på idrott och aktiviteter för ett aktivt liv. - Idrotten blev min räddning, säger Anders som innan han drog igång med idrott var sängliggande med smärtor. Idag är Anders också en framgångsrik föreläsare.



J
Ä
R
N
M
A
N
N
E
N



Ludvig Nyrén & Lina Watz

Anders gjorde simningen attraktiv och vi har på senare år i Värmland haft flera simmare. Deje SS var föreningen som först banade väg för flera av de värmländska simmarna. De driver sedan flera år Anders Olsson Cup som är en välbesökt simtävling i Deje.

Lina Watz Karlstads SS och **Ludvig Nyrén** Säffle SS, har legat i framkant. Båda deltog i Paralympics i Rio de Janeiro 2016. Lina blev riksbekant för en större allmänhet då hon deltog i TV4 programmet Vinnarskallar, en motsvarighet till Mästarnas Mästare men med deltagare med funktionsnedsättning. Lina kom på andra plats i Vinnarskallar. Båda två är ofta med och inspirerar andra utanför sina egna satsningar på Paralympics i Tokyo 2020.

Tobias Klasson Säffle SS från Borgvik är en simmare på framfart. Han har bland annat varit med på landslagsnivå och deltagit ibland annat NM. Han är yngre och har framtiden framför sig. Tobias kom med i parasporten tidigt genom svenska ungdomsspelen bland annat.

Bland andra simmare som tävlat internationellt finns **Jesper Andersson** Deje SS och **Niklas Johansson** SK Solsta som båda togs ut i den svenska trupp som tävlade i Special Olympics World Summer Games 2015 i Los Angeles.

Filip Larsson, IF Göta har deltagit i många olika stora tävlingar för personer med intellektuell funktionsnedsättning. Friidrotten står honom nära där han bland annat deltagit i Special Olympics Worlds summergames liksom VM för personer med Downs syndrom.

Andreas Engström har arbetat på Parasports kansli under en tid. Han var en lovande fotbollsspelare när han fick en ögonsjukdom och tvingades sluta.

Han provade på Goalbal och showdown.

Det största idrottsliga ögonblicket efter synnedsättningen beträffande idrott är hans straffspark. Han klev in på planen med sitt gamla fotbollslag Ulvsby IF och lade en straffspark utan att kunna se. Bollen gick i mål och händelsen filmades och spreds över hela världen. Andreas har också ett SM silver ihop med Jan Thorin i Goalbal. Blindfotbollen är också något som Andreas testat på och var med och invigde Sveriges första officiella plan för just blindfotboll.

Göran Engström är pappa till Andreas och är sedan många år fotbollstränare. Göran kom in i Parasport Värmland som tränare för distriktslaget i fotboll. Därefter blev han med i fotbollskommittén för Svenska Parasportförbundet. Därefter blev han överledare för det okända landslaget. Göran satt också i Parasport Värmlands styrelse och klev in som ordförande de året Lena tog ett break. Görans kunskaper och nätverk var största anledningen att INAS VM hamnade i Värmland 2018. Han var också kandidat till ledarpriset på parasport galan 2019.

Sabina Johansson

Sabina bor i Lesjöfors och genomförde 2015 Tjejklassikern som första kvinnliga deltagare i rullstol. Sabina tävlar i curling flitigt med Karlstads Curlings laget Rullarnas och Lag Glennerts liksom i svenska landslaget. Hon var även i Parasport Värmlands förbundsstyrelse som sekreterare mellan 2015–2018.



Sabina genomför som första kvinna i rullstols, tjejklassikern

Anna Beck

På senare år har cyklisten **Anna Beck** från Kil och tävlandes för Skoghalls CK klivit fram som den främste paraidrottaren inom vårt distrikt. Silver i tempoloppet i VM i Sydafrika 2017 som följdes upp med guld i linjeloppet i samma VM. 2 VM-guld i Italien 2018 och även seger i Världscupen.

Siktet är nu inställt på Paralympics i Tokyo 2020. Där hon är en av fyra som är förhandsuttagna.

Anna har också blivit utsedd till Parasports främsta kvinnliga idrottare 2017 på Parasport galan i Stockholm 2018. 2019 blev hon vald till årets Sola i Karlstad och hon är en stor förebild bland alla landets idrottare.

Anna är en drivande kraft för att fler ska ges möjlighet att börja cykla. Hon har varit drivande i prova på dagar. 2019 var Anna med och anordnade och lockade många till ett Långfredagslopp där anmälningsavgiften gick till Paracykel. Anna Beck körde tillsammans med Anders Olsson och teamet från Skoghall CK Vätternrundan på tiden 8,51. Målet var under 10 timmar vilket det klarade med råge.



Giganten, Anna Beck från Kil tar medalj

Till SVT säger de efter loppet. – Vi hade målet på 10 timmar så gör vi detta. Det är helt sjukt, säger Anna och Anders säger. – Jag är helt slut, jag är totalt färdig. Jag har haft så jädra bra hjälp av Skoghall. Värmland har verkligen satt paracykelsporten i ljuset på både dam och herrsidan.

Pingis, **Martin Frodeson** och **Julia Johansson**, var två lovande pingisspelare från Värmland. De tävlade för Örebro BTK Safir men idag är ingen av dem aktiv i bordtennis. Julia blev sedan landslagsspelare i rullstolshandboll. Hon spelar i mixade lag med näst intill bara killar och har ändå fått utmärkelsen "mest värdefulla spelaren" under ett EM, stort! Julia spelar handboll i Göteborg men Värmland är hemma för henne.



Julia in action



Alexander Gardsjö

Judokillen **Alexander Gardsjö** tog **guld** i Special Olympics World Summer Games i Abu Dhabi i mars 2019. Han kommer ifrån Kristinehamn och är 26 År. Han hade målmådetvetet tränat för uppgiften och vann guld.

Svenska ungdomsspelen på Sannerudsvallen i Kil

2010 stod förbundet som arrangerör för svenska ungdomsspelen i Friidrott som genomfördes på Sannerudsvallen i Kil. Detta stora arrangemang hade tidigare genomförts i större städer typ Stockholm och Göteborg.

Vi var lite unika på så sätt att Svenska Ungdomsspelen genomfördes detta år på en liten ort som Kil. Det kom cirka 120 deltagare från 14 distrikt utspridda från hela landet som tävlade en helg i juni. Där cirka 15 deltagare var från Värmland och en av deltagarna var den nuvarande



Sprinterlopp på Sannerudsvallen i Kil på svenska ungdomsspelen 2010

paralympiske simmare Ludvig Nyrén. Konsulent Annelie Svärd var huvudansvarig från Parasport Värmland. Hennes gedigna kunskap kring friidrott var värdefull.

Värmlands Handikappidrottsförbund blir Parasport Värmland

Förbundets verksamhet har bedrivits med hjälp av en konsulenttjänst fram till år 2016. Annelie Svärdh verkade som konsulent fram till 2016 och som mest var tjänstgöringsgraden en 75% anställning. Annelie hade en bakgrund som friidrottstränare och hon såg därför till att få friidrotts SM till Karlstad två gånger 2004 och 2006. Annelie blir även via sitt brinnande intresse för friidrotten, friidrottcoach för landslaget och har bland annat varit med under två Paralympics, i Peking och London. Annelie satt även med i det paralympiska utskottet under en period.

Förbundets kansli flyttade 2004 till Helmiahuset och hade sin hemvist där under ett par år tills den senaste flytten som ägde rum 2006 till nuvarande Idrottens Hus på Lamberget. Där finns Värmlands Idrottsförbund och ett stort antal specialdistriktsförbund samlade under ett och samma tak.

2016 beslutades på Värmlands Handikappidrottsförbunds årsmöte att byta namn till **Parasport Värmland**. Förbundet heter formellt Värmlands Parasport Förbund. Detta som en följd att Svenska parasport förbundet antog sitt nya namn året innan på dess förbunds- möte. Parasport betyder den parallella idrotten och är ett internationellt namn.

[Inkluderingsresan](#) inom parasporten startade på riktigt med ett förbundsmötesbeslut 2013. Innan detta beslut fattades har idrotter självmant valt att lämna Parasport förbundet för att ingå i det förbund som bedriver den idrott som utförs. Bowling var den första idrotten att lämna parasport och ingå i svenskabowlingförbundet.

Rullstolsbasket lämnade också parasporten under 1990 talet och gick då till svenska basketbollförbundet. Efter förbundsmötes beslut har simningen lämnat liksom bordtennis och styrkelyft. Fler idrotter är på väg att lämna parasporten så som rullstolsdans och fotboll. Detta medför att Parasporten får en ny roll och exakt hur denna



Jan Thorin in action i goalboll

nya roll kommer att se ut vet ingen ännu.

Så länge det finns idrotter kvar i parasport förbundet kommer förbundet finnas kvar. Den paralympiska delen SPK är en del under parasport Sverige. Olika SDF – Specialidrottsförbund inom parasport har gjort egna lösningar.

Parasport Värmland har en dialog med **RF-Sisu-Värmland** och arbetar både på kort och lång sikt för att idrott för parasports målgrupper ska säkerställas.

Lena Käld är nu ordförande för förbundet och är det allt sedan. Hon har varit ordförande allt sedan med undantag för 2011 då Göran Engström innehade ordförandeposten.

Under 2000-talet har förbundets verksamhet till absolut största del finansierats av medel från Landstinget Värmland.

Anslagen möjliggjorde en konsulenttjänst som mestadels legat på cirka 50% under de 20 sista åren och den kostnaden plus lokalhyra på Idrottens hus med mera innebar att verksamheten rullade på ganska bra. Förbundets ekonomi finansieras via medel från Värmlands landsting och låg vid denna tidpunkt på cirka 400.000: - per år.

2016 ändrades villkoren drastiskt och successivt har de ekonomiska medlen skurits

ned för att idag innebär 120 000: - som kommer från RF-Sisu Värmlands och då i en speciell uppgörelse. Detta innebar att konsumenten Annelie Svärth sades upp då det helt saknades möjligheter att ha någon anställd förutom kanslisten Jan Thorin som har en lönebidragstjänst. Verksamheten bedrivs idag utan någon konsulent men med engagemang från styrelsen som går in och gör det som en anställd konsulent annars gör.

2006 började **Jan Thorin** arbetspröva på kansliet. Jan har en grav synnedsättning och fick då ett huvudansvar att starta idrottsverksamhet för personer med en synnedsättning i länet. Jan anordnade en prova på dag i Kil i februari 2007 som var

mycket välbesökt där besökarna fick testa goalball och showdown. Efter prova på tillfället visade det sig att fler var intresserade av att börja idrotta. Verksamheten tar då fart och går med i Kils Parasport förening. I Väntan på lokal spelas det hej vilt i Jannes föräldrar garage i Kil. Det anordnas bland annat en deltävling i öppna svenska cupen i showdown i Karlstad som var mycket välbesökt. 2009 hade även Kil ett lag med i SM i goalball. Under senare år kom Jan i kontakt med blindfotboll och började träna med MIK Sound från Stockholm som genererade i att Jan fick bland annat vara med att åka ut på den första internationella turneringen som var i Tjeckien.

Fler idrotter finns inkluderat för personer med funktionsnedsättningar

Rullstolscurling har blomstrat den senaste tiden i Värmland. **Johanna Glennert** och **Sabina Johansson** är med på landslagsnivå. Eldsjälen **Walter Jansson** som på olika sätt funnits med inom parasporten länge gör ett fantastiskt jobb tillsammans med de andra i föreningen. De har idag två lag som spelar i Sweden Tour.

Det som skiljer rullstolscurling mot curling för stående är att vi använder en sticka med realise (pinne) att dra iväg stenen med och att vi inte får/kan sopa – Säger Åsa Lie, en av de nyare curlarna.



Karlstads Curling förening tränar, Med Agneta Ferm Lange i bildens framkant.

Marcus Jardler motorsport. Marcus är en aktiv man som visat att det går att ta del av många fritidsintressen. Han kör längdskidor på kälke, har bland annat varit med i stafett Vasan. Han kör skoter om vintern och fyrhjuling i skogen. Han är jägare och han tävlar i motorsport.



Marcus rattar sin bil i de värmländskaskogarna

Prova på dagen Parasport Värmland har arrangerat den stora prova på dagen på Sundsta idrottsanläggning vid fyra tillfällen. Det har varit på våren så att man kunnat använda ytorna utanför hallen. Dagen har blivit större för varje gång den arrangerats med många utställare, mycket prova på och många besökare. Det är främst olika föreningar från Värmland som visar upp och låter besökarna testa sina idrotter i hopp om att nå fler utövare. Företag som säljer fritidsutrustningar så som tex armcyklar bjuds också in då spontanidrotten är av stor vikt för

folkhälsan.

Vårt landskap är stort till ytan vilket gjort att dagen också blivit en rolig samlingsplats där personer med olika funktionsnedsättningar kan mötas och utbyta erfarenheter. Även funktionshinderrörelsen bjuds in att vara utställare liksom besökare. Sedan Fritidsbanken köpte alla idrottsutrustningar som parasport tidigare ägt har de också varit en självklar utställare under denna dag.

Senaste prova på dagen avslutades med en föreläsning av äventyraren, föreläsaren och vinnaren av Vinnarskallar 2019, Aron Andersson. Under dessa dagar engagerar Parasport Värmland alltid yngre förmågor som förebilder.



Skytte under ledning av HMF Falken

Riktade projekt och aktiviteter har kunnat genomföras till viss del genom generösa bidrag från till exempel **Lions Värmland** under tre år.

Under 2018 genomfördes en försäljning av idrottsmateriel som var i förbundets ägo. Detta kunde göras tack vare den nya numera rikstäckande innovativa idén som föddes i Deje, nämligen **Fritidsbanken**. Förbundet har haft som mål att kunna låna ut det egna materialet till personer som vill prova på olika idrottsaktiviteter. Det var rent organisatoriskt inte helt enkelt men via Fritidsbanken kunde detta komma till stånd. I stort sett alla Värmlands kommuner gick in och köpte utrustningen av förbundet som sedan administreras ute hos distriktets fritidsbanker.

Fritidsbanken

Magnus Skoglund, har varit en före detta anställd i omgångar på Parasport Värmland. Han brinner för parasporten och dess målgrupper. Han har också bedrivit basket för barn med downs syndrom samt rullstolsbasket. Nu arbetar Magnus som projektledare med handigolf på Hammarö GK. Magnus har också tillsammans med Jan Thorin gjort Parasport Värmland podden. Där de intervjuar olika personer med värmländsk härkomst och som är aktiva eller f.d. aktiva parasportare.

Ett stort och framgångsrikt projekt genomfördes under 2019, **”Resan mot ett hälsosammare liv”** och som riktades till personer som drabbats av halvsidesförlamning. 9 personer deltog och flera av dem har blivit aktiva utövare inom olika idrottsaktiviteter som gavs möjlighet att prova på. Under 2020 kommer förbundet genomföra ett liknande projekt som riktar sig till personer med intellektuell funktionsnedsättning. Dessa projekt kan genomföras genom sökta och erhållna medel från Region Värmland och projektet heter **”Hälsokraften”**.



Värmländska vinnare av Paralympicsguld



Anders Olsson guld nr 5, simning 2004. Guld nr 6 och 7 simning 2008



Petter Fielding guld nr 2.1980 i simning.



Per-Erik Larsson guld nr 3, skidskytte 1988



David Sundström guld nr 4,



Kåre Liljedahl guld nr 1 1980 i simning.

Källor:

Uppgifter är tagna från Arkivcenter Värmland, från fd ledare och nuvarande ledare /förtroendevalda /anhöriga liksom direkt från de aktiva/fd aktiva. Material har eftersökts via telefon och mailkontakt med föreningarna, med mailkontakt till kommuner och genom inbjudna gäster med särskilda kontaktytor. Vi har därtill haft några skrifter från bland annat VISaren nr 3 från år 2014 där Håkan Halstensson publicerat en text. Vi har haft texter från IK Örnens 30 års Jubileum. VIS idrottscaféer 1994.04.06 på Fryk-Center och 2005.04.26 på Idrottens Hus i Karlstad, m.fl. Dessa DVD-filmer finns att hyra hos Värmlands Idrottshistoriska Sällskap Karlstad. Tel. 010 – 476 47 75

Parasport Sveriges tidskrift Handikappidrott. Conny Lindell fd redaktör för tidningen Handikapp Idrott. Parasporthistorikern Kerstin Wiksén. Vi har fått några bilder från Lennart Fernqvist, tidningsfotograf. Vi har också fått bilder och eller text från Kristinehamns-Posten, simsport och från parasport Värmlands tidskrift och podcast. Vi har också frågat runt, använt Google, sociala medier och försökt nå så mycket som möjligt.

Författarna:

Författarna till denna 50 års jubileumsfest är Håkan Halstensson, för de 20 första åren. Därefter tog Lena Käld Palmer och Annelie Jernstedt vid. De sista 20 åren är skrivna av Jan Thorin och Gunnar Grahn. Skriften är sedan redigerad och sammanställd av Lena Käld Palmer.

Till sist

Vi förstår att vi trots denna ansträngning av att försöka nå material ändå kommer missa händelser som hade varit av värde. Tiden har varit begränsad och det har varit svårt att nå information från vissa håll. Fattas det fakta som du som läsare skulle se som viktigt ber vi dig kontakta Parasport Värmlands kansli så kan de göra en bilaga till historiken i denna text.

*Stort tack till Sponsorerna för denna tidskrift och galan för
50 års jubileet*



Parasport Värmland, Idrottenshus Karlstad
Facebook: Parasport Värmland @parasportvarmland
Tel: 010-4764773 e-post: jan.thorin@parasport.se
Hemsida: www.parasport.se/distrikt/varmland



PARASPORT
/VÄRMLAND